

A photograph of two hands holding beer glasses filled with golden beer and white foam, set against a blurred green background. The glasses are clinking together.

Herbruikbaar is pas schoon

PARADOXAAL LEIDERSCHAP

verbindt water en vuur

OOK LOKALE BESTUREN

kwetsbaar voor cyberfraude

KLIMAATADAPTATIE

is leefomgeving opwaarderen

HET OMGEVINGS- VERGUNNINGSDIRECTIE- DECREET ONTLEED

**EEN DUIDING OP BASIS VAN HET OMGEVINGSVERGUNNINGSDIRECTIE-
DECREET EN HET ONTWERP-OMGEVINGSVERGUNNINGSBESLUIT**

door Xavier Bujs & Steven Verbanck

VOLLEDIG GEACTUALISEERDE VIERDE EDITIE

Deze pocket is speciaal geschreven voor bestuurders en ambtenaren die de grote lijnen van het Omgevingsvergunningsdecreet moeten kennen. Aan de hand van concrete vragen en antwoorden leert u de belangrijkste aspecten kennen. Een onmisbaar instrument voor al wie vergunningen moet beoordelen.

Het omgevingsvergunningsdecreet ontleed

Auteurs: Xavier Bujs, Steven Verbanck

ISBN (print): 978-2-509-03352-9

Formaat: 160 x 240mm

Aantal pagina's: 150

Meer info & bestellen:
www.politeia.be

extenso

Deze publicatie is ook beschikbaar in **extenso**,
de nieuwe digitale kennisdatabank
voor lokale besturen

Meer info: extenso@pinakes.be

politeia

STEFAN DEWICKERE

Met dit regeerakkoord beloont de nieuwe Vlaamse regering de lokale besturen voor wat ze effectief elke dag voor hun inwoners doen.

Een hechter partnerschap

In dit nummer bekijken we het Vlaamse regeerakkoord door een lokale bril en zien we dat de nieuwe Vlaamse regering meer kracht en meer middelen geeft aan Vlaamse lokale besturen. Het regeerakkoord betekent duidelijk een ja op de vraag van de lokale besturen, bij monde van de VVSG, om een partnerschap te sluiten.

Met dit regeerakkoord beloont de nieuwe Vlaamse regering de lokale besturen voor wat ze effectief elke dag voor hun inwoners doen. Bovendien krijgen ze ook meer regieruimte. Vlaanderen en de steden en gemeenten worden meer evenwaardige besturen, die zelf het best weten wat goed voor hen is. Zo blijft het regeerakkoord, op vraag van de VVSG, het traject van de vrijwillige fusies volgen als een mogelijkheid om de lokale bestuurskracht te versterken. Het regeerakkoord geeft een impuls aan de regiovorming voor strategische dossiers. De VVSG en met haar de driehonderd Vlaamse gemeenten zijn blij met de budgettaire inspanningen die hiervoor werden geleverd. Nu kan het memorandum dat de VVSG samen met de lokale bestuurders heeft opgesteld, ook worden uitgevoerd. Ook dat partnerschap zal in de toekomst nog intenser worden. Maandelijks discussiëren de raad van bestuur en de zes bestuurlijke commissies van de VVSG in Huis Madou over de actuele lokale thema's, om zo nog beter de belangen van het lokale bestuursniveau te behartigen in Europa, op het federale niveau en in Vlaanderen.

Vlaanderen en de lokale bestuurders zijn partners, maar er is nog zoveel meer wisselwerking. Bij de onderhandelingen over een Vlaams regeerakkoord schoven veel lokale mandatarissen mee aan de tafel, en verschillende ministers schuiven tijdelijk hun ambt van burgemeester opzij om op Vlaams niveau aan de slag te gaan. Ook Mieck Vos, algemeen directeur van de VVSG, neemt vanaf nu een nieuwe positie in. Zij wordt kabinetschef bij minister Bart Somers voor de domeinen Samenleven en Binnenlands bestuur. De VVSG is trots op deze keuze. Bij de VVSG heeft Mieck Vos een koerswijziging ingezet met klantgerichtheid en krachtige lokale besturen als speerpunten. We zijn ervan overtuigd dat ze de belangen van onze steden en gemeenten ook in haar nieuwe functie altijd voorop zal stellen. We zijn trots op deze erkenning en wensen haar heel veel succes.

De VVSG bestaat 25 jaar en dat vieren we op 5 december op een bijzondere 'Staten Lokaal' voor de hele lokale sector en zijn partners.

Op 20 oktober 2020 organiseert de VVSG met en in de stad Kortrijk een vernieuwde Trefdag. Het wordt weer een hoogdag voor alle lokale mandatarissen en alle medewerkers van Vlaamse gemeenten en steden. We kunnen alleen maar betere partners worden.

Wim Dries is algemeen voorzitter van de VVSG

Reageren?
Twitter met ons
mee op @vvsg

interview

Paradoxaal leiderschap verbindt water en vuur

‘Het voortdurende slingeren tussen twee uitersten is contraproductief voor het beleid,’ zegt Ivo Brughmans. ‘Je hebt altijd tegenpolen nodig om tot een duurzaam resultaat te komen. Beleidsmakers moeten ook helder communiceren over hun twijfels en dilemma’s.’

actueel

Vlaams regeerakkoord door een lokale bril: meer kracht en meer middelen

De nieuwe Vlaamse regering trekt een pak meer geld uit voor de Vlaamse lokale besturen, maar ze kent ze ook een grotere rol toe. Zo leest de VVSG in het Vlaamse regeerakkoord.

10

STEFAN DEWEGHE

BART LASSUY

coververhaal

Evenementen helpen bij de overstap naar herbruikbare bekertjes

Vanaf 1 januari mogen lokale besturen geen wegwerpbekertjes meer gebruiken voor hun eigen evenementen, voor andere evenementen geldt dat ook, behalve als de organisator negen van de tien verpakkingen kan inzamelen. Maar bij veel gemeenten en steden kunnen zij ook herbruikbare bekertjes huren.

Praat mee over Lokaal met **#VVSGlokaal**
Deel al waarop u fier bent op **#lokaalDNA**
Volg ons op

Europa

'We willen een Europese gemeente worden.'

Baarle-Hertog en Baarle-Nassau zijn zo verstrengeld met elkaar dat ze wel moeten samenwerken. Vanaf 2020 schakelen ze daarom naar een hogere versnelling, zodat ze tot een Europese gemeente kunnen uitgroeien.

ethiek

Technologische steden, slimme steden?

We weten nog maar half hoe groot de impact van artificiële intelligentie, kwantumcomputers of blockchain zal zijn op onze samenleving. Daarom moet de overheid investeren in innovatie en onderzoek. Het is niet omdat iets technologisch kan, dat het ook moet.

de toekomst

Zoek de vrije zone op en maak samen de samenleving

In de participatieve omslag ziet Stef Steyaert hoe van onderuit allerlei vormen van democratie ontstaan. Volgens hem kunnen ze rustig floreren naast een vernieuwing van de oudere vormen van democratie.

ouderenbeleid

Samentuinen, samenfeesten, samenwerken, samenleven

De tuin van het Meerminnehof in Mortsel is niet alleen fijn om naar te kijken, maar biedt ook een aanknopingspunt voor gesprekken tussen bewoners, vrijwilligers, familie en personeel. Bovendien is de tuin een uiting van een nieuwe manier van werken waarbij een kok gaat zwemmen met een bewoner of een interieurverzorger bloemen plant.

vooraan

- 3 Opinie
- 6 Kort

politiek

- 10 Paradoxaal leiderschap verbindt water en vuur
- 16 'We willen een Europese gemeente worden.'
- 20 Estafette van Dirk Willem

organisatie

- 22 Vlaams regeerakkoord: meer kracht en meer middelen
- 24 Technologische steden, slimme steden?
- 27 Ook lokale besturen kwetsbaar voor cyberfraude
- 30 De toekomst van Stef Steyaert
- 34 BWMSTR 1999/2019 afscheid in schoonheid

werkveld

- 36 Evenementen helpen bij de overstap naar herbruikbare bekertjes
- 40 Gecoacht in netheid
- 42 Ruimte een nieuwe bestemming geven
- 45 Klimaatadaptatie betekent opwaarderen leefomgeving
- 46 Kansengroepen wel aan de slag
- 48 Samentuinen, samenfeesten, samenwerken, samenleven
- 52 SDG's in praktijk: hefbomen om actief en gezond ouder te worden
- 54 #lokaalDNA Vorselaar: Zorginformatienetwerk, instrument voor buurtgerichte zorg
- 56 #lokaalDNA Dendermonde: Kinderopvang op wandel
- 58 In contact met Kim Maex
- 60 Agenda
- 61 Op zoek... naar nieuwe collega's?
- 62 Burgemeester Triljoen

COLOFON

HOOFDREDACTEUR Marlies van Bouwel **REDACTIE** Marleen Capelle, Pieter Plas, Bart Van Moerkerke **COVERBEELD** Bart Lasuy **VORM** Ties Bekaert **DRUK** Graphius **MET DE STEUN VAN** Belfius en Ethias, partners van de VVSG **ADVERTENTIES** Peter De Vester, peter@moizo.be, T 03-326 18 92 **VACATURES** Monika Van den Brande, vacatures@vvsq.be, T 02-211 55 43 **ABONNEMENTEN** abonementen@vvsq.be, T 02-211 55 07 **PRIJS ABONNEMENT** VVSG-leden: 75 euro (vanaf 10 ex. 65 euro), Niet-leden: 150 euro. Een abonnement is jaarlijks opzegbaar in november. **VERANTWOORDELIJK UITGEVER** Mieck Vos, algemeen directeur VVSG **VERENIGING VAN VLAAMSE STEDEN EN GEMEENTEN VZW** Bischoffsheimlaan 1-8, 1000 Brussel, T 02-211 55 00, www.vvsq.be **CONTACT** lokaal@vvsq.be

Ondertekende artikels verbinden alleen de auteurs. Reacties zijn welkom. De redactie zal deze naar eigen inzicht al dan niet opnemen, inkorten of er melding van maken. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, elektronische drager of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

kort

Financiën Vlaamse gemeenten hersteld

Na een dip gedurende de jaren 2011-2013 ziet het Agentschap Binnenlands Bestuur dat de financiën van de Vlaamse gemeenten zich herstellen. Het concludeert dat deze eind 2018 in algemene termen structureel in evenwicht zijn. ABB kijkt daarvoor naar de autofinancieringsmarge. Na een daling in de jaren 2012 en 2013 herstelde die zich de afgelopen jaren door de mildering van de uitgavengroei door de gemeenten voor 2014 en 2015.

De studie van ABB bevestigt de belangrijke rol van de Vlaamse lokale besturen in de overheidsinvesteringen. De gemeentelijke investeringen in materiële vaste activa (gebouwen, gronden, straten) stegen in 2018 tot 1,8 miljard euro. Hoewel gemeentebesturen in de voorbije legislatuur niet minder investeerden dan in de bestuursperiode 2007-2012, namen ze veel minder nieuwe leningen op. Dat vertaalt zich in dalende uitstaande financiële schulden. De gemeentelijke financiële schulden daalden sinds de invoering van de BBC in 2014 met 17,5%.

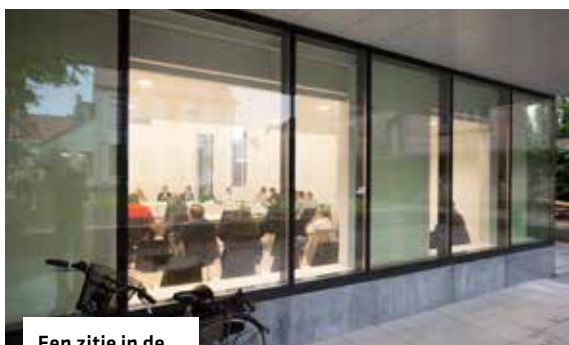
Voor personeelsuitgaven kenden de Vlaamse gemeenten in 2017 een omslagpunt. In dat jaar lagen de personeels-

uitgaven voor contractanten hoger dan die voor statutaire medewerkers, onder meer door de opstart van de hulpverleningszones in 2015. Sindsdien komen de personeelsuitgaven voor brandweer niet meer in de gemeentelijke boekhouding terecht, maar wel in die van de hulpverleningszone.

Nog opvallend is dat de gemeentelijke financiële ontvangsten, dat zijn hoofdzakelijk de dividenden van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, tussen 2007 en 2018 daalden met ongeveer 40%.

.....
Ben Gilot

lokaalbestuur.vlaanderen.be/bbc/data

STEFAN DEWICKERE

Een zitje in de raad betekent geen vermindering van je werkloosheidsvergoeding.

Gemeente- en OCMW-raadsleden die hun lokaal mandaat combineren met een werkloosheidsstatuut, kunnen de inkomsten uit hun mandaat als raadslid én hun werkloosheidsuitkeringen onbeperkt combineren. Dat gold nog niet voor leden van het bijzonder comité voor de sociale dienst. Een recente aanpassing van het basis-

Werkloosheidsvergoedingen voor politieke mandatarissen

besluit op de werkloosheidsreglementering zet dit nu recht, met terugwerkende kracht tot 1 januari 2019. Leden van het bijzonder comité voor de sociale dienst die hier dit jaar al problemen mee hebben ondervonden, kunnen dit dus nu laten rechtzetten.

Maar net zoals voor de raadsleden geldt deze gunstige cumulatierегeling alleen voor de presentiegelden als gemeenteraadslid, OCMW-raadslid en lid van het bijzonder comité voor de sociale

dienst. Andere (afgeleide) inkomsten zoals die van de politieraad, een welzijnsvereniging of een intergemeentelijk samenwerkingsverband hebben wél een invloed op het bedrag van de werkloosheidsuitkering.

.....
David Vanholsbeeck

Wetgeving: KB van 10 september 2019 tot wijziging van artikel 46 van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering, Inforumnummer 331.735.

Tot 31 december

Europese prijs voor stedenband

Gemeenten of steden die samen met een lokaal bestuur in Afrika, Azië, Latijns-Amerika, Oost-Europa of het Midden-Oosten een van de zeventien duurzame-ontwikkelingsdoelen uitwerken, kunnen hun kandidatuur indienen voor een Platforma-Award. Net zoals Roeselare en Dogbo vorig jaar kun je dan een video voor 15.000 euro over jullie gezamenlijke project winnen en nog veel meer.

Platformawards.eu

Tiende hoogdag voor lokale besturen

Op 20 oktober 2020 strijkt de tiende VVSG-trefdag neer in de stad Kortrijk. Een hoogdag voor de lokale besturen boordevol inspiratie, ontmoeting en beleving. De Trefdag bouwde de voorbije twintig jaar een sterke reputatie uit en staat tweejaarlijks garant voor hoogst actuele trends uit het lokale veld, vernieuwende praktijken, gerenommeerde sprekers en een uitgelezen netwerkmoment. Voor de tiende editie in 2020 steekt de VVSG het gesmaakte recept in een nieuw kleedje. Samen met gaststad Kortrijk biedt de VVSG bezoekers een gevarieerd programma aan rond het thema 'slim verbinden'.

De VVSG lanceerde eerder dit jaar een open oproep aan alle steden en gemeenten om de volgende Trefdageditie te ontvangen en mee te organiseren. Een tiental kandidaten diende zich aan en kregen deze zomer een bezoek van de VVSG. Volgens Nathalie Debast, VVSG-woordvoerder was dit een bijzonder fijn moment: 'Tijdens de bezoeken leerden we onze leden nog beter kennen. We zijn ontzettend dankbaar voor zoveel gastvrijheid en engagement. De keuze viel uiteindelijk op Kortrijk; een stad die innovatie, creativiteit en ondernemer-

schap ademt. Dat zullen onze deelnemers zeker voelen. En de link met het thema van deze editie – slim verbinden – is dan ook compleet.' Nathalie Desmet van de stad Kortrijk, reageert: 'Als algemeen directeur van een organisatie met inmiddels meer dan 1800 medewerkers, ben ik bijzonder trots dat Kortrijk gaststad mag zijn. Onze topteams zullen ervoor zorgen dat de vele gasten zich zéér welkom voelen in Kortrijk en er zeker willen terugkomen. Ook dat is slim verbinden.'

Kortrijk Weide, het stadscentrum en het Buda-eiland vormen het perfecte decor voor de Trefdag. Alle locaties liggen bovendien op wandelafstand van het station. Voor wie geen zin heeft in file of vroeg opstaan, zijn er leuke (team-)activiteiten de dag voordien, op 19 oktober 2020. Bovendien valt er in Kortrijk altijd wel iets te beleven. En de talrijke restaurants en hotels ontvangen je met open armen. Zo wordt de Trefdag een ideaal moment om er met je hele ploeg op uit te trekken.

.....
Katrien Gordts
vvsg.be
#VVSGtrefdag op sociale media

Een diverse samenleving, dat is keihard werken. Voor de schermen moet je verzoenen en verbinden, achter de schermen moet je duidelijke regels stellen en de veiligheid verbeteren. (...) Maatschappelijke integratie is voor mij een vorm van veiligheidsbeleid.

Mohamed Ridouani (sp.a), burgemeester van Leuven – De Morgen 19/10

'De onderwijskloof tussen jongeren uit kansarme en kansrijke gezinnen blijft te groot. We hebben in het regeerakkoord afgesproken het geld voor gelijke onderwijskansen op wijkniveau te bundelen om gericht aan de slag te gaan. Kinderen starten niet gelijk, maar we moeten wel iedereen dezelfde kansen geven om de eindmeet te halen.'

Sociaal onderneemster en Vlaams parlements lid Sihame El Kaouakibi (Open VLD) – De Tijd 19/10

Hoera voor Boempetat uit Boom met de kinderarmoedeprijs! Samen met Gemeente Wortegem-Petegem winnen ze een begeleiding op maat door Streetwize • Mobile School! #kinderarmoededag cc Koning Boudewijnstichting <http://bit.ly/35TX0MC>

@vvsg - Facebook 4/10

Vanuit het standpunt van een lokaal bestuurder is de Brexit bijna onbelegbaar. Wij kunnen er eendeloos over praten, maar we kunnen er niets aan veranderen. We zijn wel in staat om een park aan te leggen, of een recreatiecentrum uit de grond te stampen, de klok in het centrum terug te brengen, recycling te stimuleren, wars van de saga rond de vuilnisbakken.

Jason Zadrozny, burgemeester van het Britse stadje Ashfield – De Morgen 19/10

Oudenaarde wint prestigieuze Europese bloemenwedstrijd <http://bit.ly/2MVCNxs> #vrtnws

@vrtnws - Twitter 30/9

14 gemeenten experimenteren met slimme camera op vuilniswagens. Er wordt getest of zwerfvuil door beeldherkenning automatisch wordt herkend. Interessant project van @GemeenteEdegem in samenwerking met Igean, met steun van #CityofThings @VLAIO_be #lokaaldna <http://bit.ly/2PbZANb> via @gva

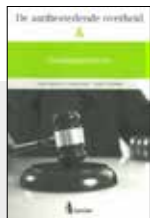
Nathalie Dumarey @Ndumarey_VVSG – Twitter 2/10

Leidraad voor doordacht sociaal werk

Sociaal werkers staan soms voor moeilijke beslissingen. Vanuit hun theoretische kennis, hun ervaring, de regels en de codes willen ze in concrete situaties de beslissing kunnen nemen die niet alleen juist of correct is, maar ook moreel 'goed' of ethisch verantwoord. Dit boek helpt hen afwegingen te maken wanneer ze dergelijke knopen moeten ontwarren. Concrete praktijkvoorbeelden en casuïstiek tonen hoe ze het kader kunnen toepassen. Aandacht gaat ook naar het inbouwen van vrije ruimte om de 'knoop' bespreekbaar te maken met collega's. Doordacht ethisch handelen is waar het boek om draait.

- K. Stas, A. Verbruggen, H. Vlaeminck
- *Ethische knopen: leidraad voor doordacht sociaal werk*
- Uitgeverij Pelckmans Pro, Kalmthou
- 19,90 euro

Aanbestedingen: gunningscriteria

Vijfde boek in de reeks *De aanbestedende overheid*, die vaak voorkomende valkuilen bij overheidsopdrachten bespreekt. De toepassing van de rechtsregels op praktijkgevallen staat daarbij centraal. Gunningcriteria bepalen wie de opdracht in de wacht sleept. Ze moeten zorgvuldig worden uitgekozen en transparant op voorhand worden meegedeeld, inclusief hun weging. Over de juiste afbakening van de begrippen en over de vereiste transparantie is er de voorbije jaren veel rechtspraak geweest. De auteurs concentreren zich op recente en actueel nog relevante rechtspraak en wetgeving, waar op belangrijke punten nog ruimte voor onzekerheid en interpretatie blijft.

- P. Teerlinck, L. Galot, J. Vuylsteke
- *De aanbestedende overheid & gunningscriteria*
- Uitgeverij Larcier, Gent
- 75 euro

Zomers genieten in het woon-zorgcentrum zit ook in het alledaagse.

Zomerhit 2019

Al voor het derde opeenvolgende jaar gingen de VVSG-teams ouderenzorg en thuiszorg op zoek naar de Zomerhit 2019. Door een mooie foto in te sturen van een zomers initiatief maakten de deelnemers kans op de Zomerhit 2019 en een fotoshoot ter plaatse. Uit de inzendingen bleek het een zeer fijne zomer waarin gelachen en gedanst, maar ook veel bewogen en bijgeleerd werd. Het lokaal dienstencentrum De Meere uit Berchem en het woon-zorgcentrum Ter Lembeek uit Wielsbeke gingen met de Zomerhit 2019 lopen.

In Berchem gaan de lokale dienstencentra in de zomer op zoek naar de sportiefste senior. Daarvoor worden de dienstencentra samen met Sport Antwerpen om beurten omgetoverd tot waardige sportcentra. Het ene jaar staat alles in het teken van de fiets, het andere van voetbal, en dit jaar van golf. Vijftig deelnemers proefden zo van verschillende golfsporten. De foto van dienstencentrum De Meere is een Zomerhit 2019 geworden.

Tijdens de hittegolf zocht woon-zorgcentrum Ter Lembeek naar verkoeling. Er werden bassins gekocht voor een verfrissend voetbadje en plantenverstuivers die al snel dienst deden als waterpistolen. Met hun inzending toont WZC Ter Lembeek dat zomers genieten ook in het alledaagse zit. Het is het spontane en ongedwongene dat deze foto tot onze winnaar maakt.

Joke Vandewalle

“Na belastingen en afdrachten aan de partij blijft er [van het maximumbedrag van 213 euro zitpenning voor gemeenteraadsleden] zo'n 100 tot 120 euro over. Dat dekt ook de voorbereidingstijd. Gemeenteraadsleden worden zeker niet royaal betaald. We moeten niet de schijn wekken van graaiers.”

VVSG-woordvoerder Nathalie Debast – De Standaard 16/10

Mechelen voor de fietsers

Sinds 26 oktober is de volledige Mechelse binnenstad een aaneengesloten fietszone. In de 179 straten van de binnenstad blijven de auto's achter de fietsers. De hele binnenstad wordt dus een fietsvriendelijk gebied, met een maximumsnelheid van 30 km/u.

In 1995 was Mechelen al de allereerste stad die zone 30 installeerde in het volledige

stadscentrum. Al bepaalt de fietser vanaf nu de maat van het verkeer, de auto blijft in Mechelen welkom en de bereikbaarheid voor gemotoriseerd verkeer wordt niet gewijzigd.

Marlies van Bouwel

Taxi's kunnen vanaf 1 januari goedkoper worden.

STEFAN DEWICKEIRE

Neem sneller een taxi

Vanaf 1 januari 2020 kunnen taxi's goedkoper worden want exploitanten kunnen zelf hun prijs bepalen, bovendien komt er ruimte voor meer taxi's en kunnen taxichauffeurs passagiers heen en weer vervoeren in heel Vlaanderen. De gemeenten blijven de vergunningen uitreiken, ze moeten nu ook een reglement opmaken voor het uitreiken van een machtiging om de taxistandplaatsen op hun grondgebied te gebruiken.

Erwin Debruyne

vvsg.be voor een voorbeeld van een gemeentelijk reglement voor machtiging standplaatstaxi's.

De afschaffing van de korting op de onroerende voorheffing voor bedrijven en verenigingen heeft extra grote impact in stadskernen. Net deze kernen zijn belangrijk voor de welvaart van een gemeente, het ondernemerschap en de sociale cohesie. Dit komt extra hard aan in centrumsteden, terwijl de Vlaamse regering net kernversterkend wil werken. We begrijpen deze beslissing niet.

Unizo-topman Danny Van Assche – De Tijd 18/10

Prestigieuze CIVITAS citizens & stakeholders engagement award voor @SlimnaarA Jury: "project #Slimnaarantwerpen verhoogt bewustzijn rond slimme mobiliteit, ondersteunt ontwikkeling van innovatieve mobiliteitsoplossingen & draagt bij aan gedragsverandering." <http://bit.ly/33ccfyH5lim>

@Stad_Antwerpen – Twitter 4/10

Stedelijke inbreiding wordt een van de sterkste trends in het residentiële vastgoed, net zoals duurzaamheid. (...) Ons vastgoed moet duurzaam zijn, omdat het anders onverkoopbaar wordt. (...) In de steden worden de appartementen dan wel kleiner, en ook onze stadswoningen zullen minder private oppervlakte hebben. Dat kan enkel als er genoeg gemeenschappelijke ruimte, groen en allerhande voorzieningen in een project worden opgenomen. Zo zorgen inclusieve steden ervoor dat iedereen goed kan wonen.

Immobil-CEO Marnix Galle – Trends 17/10

Niet minder dan 9880 Kortrijkzanen lieten hun stem horen in het eerste digitaal referendum. Op de vraag of een maandelijkse autovrije zondag een goed idee is, antwoordden jullie negatief. <https://kortrijk.be/nieuws/kortrijks-digitaal-referendum-schot-de-roos> #kortrijk #digitaalreferendum

@8500Kortrijk – Twitter 20/10

Ik wil het lokale niveau versterken en optimaal inzetten voor een welvarend Vlaanderen. Als het goed gaat met de Vlaamse steden en gemeenten, zal het goed gaan met Vlaanderen.

Vlaams minister Bart Somers (Open VLD) beargumenteert zijn keuze voor huidige VVSG-directeur Mieke Vos als nieuwe vakkabinetschef Samenleven en Binnenlands Bestuur – Belga 17/10

A portrait of Ivo Brughmans, a middle-aged man with grey hair, wearing a dark blue suit jacket over a light blue shirt. He is standing outdoors in front of a large, ornate brick building with a prominent cylindrical tower. To his right is a modern white building with a large oval window. The background is slightly blurred, focusing attention on the man.

Ivo Brughmans:
'Ik denk dat het geloof in de politiek precies is afgenomen door het voortdurende slingeren tussen de uitersten, omdat politici beloften doen - met ons wordt het helemaal anders - die ze onmogelijk kunnen waarmaken.'

Paradoxaal leiderschap verbindt water en vuur

‘Van centraliseren gaan we naar decentraliseren, en terug. Van een strak gestuurde organisatie gaan we naar een open organisatie met zelfsturende teams, en terug. Dat voortdurende slingeren tussen twee uitersten is zeer contraproductief.’ De goede houding ligt volgens **Ivo Brughmans** in het paradoxale leiderschap: je hebt altijd beide tegenpolen nodig om tot een duurzaam resultaat te komen. Maar hoe doe je dat, water en vuur verbinden?

Ivo Brughmans: 'Duidelijk zijn over waar je mee worstelt, over het dilemma wil niet zeggen dat je ergens wollig in het midden moet zitten mompelen.'

STEFAN DE WICKERE

Ivo Brughmans is filosoof en was gedurende 25 jaar consultant in de bedrijfs- en overheids-wereld, vooral in Nederland. 'Ik ben in mijn opleiding getraind om vragen te stellen waarop geen antwoord is en in mijn werk word ik betaald om praktisch werkbare oplossingen te zoeken. Dat is op zich ook een interessante paradox,' opent hij lachend het gesprek. Want omgaan met paradoxen is waar hij sinds enkele jaren over nadenkt en schrijft. Zijn derde boek komt er straks aan, zijn tweede *Paradoxaal leiderschap* werd internationaal opgepikt.

Wat is dat, paradoxaal leiderschap?

'Het gaat over kunnen omgaan met paradoxen waar alle leidinggevendenden mee te maken hebben, of het nu in de publieke of de private sector is. Denk aan top-down versus bottom-up, aan vernieuwing versus continuïteit, aan representatieve versus directe democratie, aan hoe een lokale overheid responsief kan zijn voor wat ontspruit uit de samenleving én tegelijkertijd kan bestendigen wat ze moet doen, met oog voor de lange termijn en het algemeen belang. Hoe kan ze de deskundigheid van ambtelijke en bestuurlijke professionals koppelen aan de *wisdom of the crowd*?'

Het is niet het ene of het andere, het is niet of-of?

'Op het eerste gezicht zijn dit dilemma's waar je voor het ene of het andere moet kiezen. En dat gebeurt ook vaak. Van een sterk centraal aangestuurde organisatie gaan we naar een open organisatie met zelfsturende teams en autonome business units. In het begin leidt die omslag tot successen. Tot blijkt dat die teams maar wat doen omdat ze geen duidelijke richting hebben meegekregen en dat die business units elkaar vooral beconcurreren. Er ontstaat een nieuwe tegenbeweging. Wat vroeger een onderdeel van de oplossing was, is nu een deel van het probleem en we gaan weer de andere kant uit. Een nieuwe directie of

een nieuw bestuur veegt alles van tafel en kiest radicaal voor een andere methode. Als consultant verdiende ik vroeger de kost met die slingerbewegingen. Maar ze zijn natuurlijk een zeer weinig duurzame manier van ontwikkelen. Een standaardwerkwijze die doorschiet, wordt bureaucratie. Als alles overhelt naar maatwerk, eindig je met chaos. De vraag is of er geen derde weg is. En dan bedoel ik niet de gulden middenweg of een recht pad tussen de twee uitersten. De derde weg gaat veeleer over meanderen tussen de uiteinden van de paradox, want je hebt beide nodig: centraal moet je het oog op het doel gericht houden, decentraal zit de lokale kennis.'

Kunt u dat meanderen wat concreter maken?

'In Nederland komt er nieuwe omgevingswetgeving aan die de manier waarop de lokale overheid met ruimtelijke ordening omgaat op zijn kop zet. Er wordt een derde weg gezocht tussen standaard- en maatwerk. Dat wil zeggen dat een lokale overheid sommige ingrepen op een bepaalde plek wel goedkeurt en op een andere niet. Iedereen is grootgebracht met de boodschap dat we binnen de lijntjes van de regels moeten kleuren, nu wordt er ruimte gecreëerd. Maar natuurlijk moet je ervoor zorgen dat de slinger niet naar de andere kant uitslaat, de strikte regels mogen niet vervangen worden door willekeur. Dat vraagt ook een andere manier van communiceren en verantwoorden: het kunnen beargumenteren waarom je in het ene geval dit doet en in het andere dat. Rotterdam bijvoorbeeld heeft zijn organisatie- en leiderschapsvisie deels op het model van paradoxaal leidinggeven gebaseerd: de wereld verandert en dus volstaat het voor ambtenaren niet meer dat ze strikt de procedures opvolgen, ze moeten kunnen schakelen naargelang de situatie.'

Hoe kan een lokaal bestuur de paradox toelaten in het beleid?

'Het is belangrijk om tegenspraak te organiseren. Ook de diversiteit in stijlen in een management- of directieteam is zeer belangrijk, net als in het college en de gemeenteraad. In het bedrijfsleven is de tandem van een creatieve CEO en

een strenge CFO vaak de positieve motor. Als zij goed en diepgaand communiceren, geeft dat een onderneming wind in de zeilen. Vertaald naar de gemeente zou dat een tandem zijn van een burgemeester die voorop loopt en een algemeen directeur die de continuïteit, de lange termijn en de uitvoerbaarheid bewaakt. Uit de confrontatie van elkaar tegensprekende meningen en stijlen kan iets krachtigs ontstaan. Het is ook belangrijk te luisteren naar de medewerkers. Zij hebben in de loop van hun carrière vaak het voortdurende slingeren tussen de twee uitersten meegemaakt en kunnen leidinggevenden en consultants daarop wijzen. Zo vermijd je dat er telkens weer ingrepen komen die vroeger al eens ingevoerd zijn en toen niet tot het gewenste resultaat geleid hebben.’

Een nieuw bestuur wil zich toch profileren ten opzichte van het vorige, het anders doen? Politieke partijen en politici willen zich toch onderscheiden van hun concurrenten?

‘Dat klopt, het model van het paradoxale leiderschap is voor politici niet vanzelfsprekend. Toch ben ik ervan overtuigd dat het loont. Ik denk dat het geloof in de politiek precies is afgenomen door het voortdurende slingeren tussen de uitersten, omdat politici beloften doen – met ons wordt het helemaal anders – die ze onmogelijk kunnen waarmaken. Ik zie ook verandering. De Franse president Macron bijvoorbeeld zegt dat hij niet links of rechts is, maar de kracht van beide kanten wil verenigen.’

Ruimte laten voor de twee kanten van de paradox betekent ook twijfel toelaten. Wordt er van een politicus niet verwacht dat hij altijd duidelijk de te volgen weg ziet?

‘Dat was vroeger zeker waar, maar in de huidige, steeds complexer wordende maatschappij is dat een illusie. In het bedrijfsleven, dat op dit vlak vaak voorloopt op het politieke bedrijf, is het kwetsbare leiderschap in opgang. Dat haalt de autoriteit niet onderuit, want de autoriteit ligt precies in het open aangaan van het gesprek. En dat wil niet zeggen dat de leidinggevende in alle dossiers een basisdemocraat moet zijn. Soms beslist hij gewoon. In andere trajecten is echte participatie op zijn plaats binnen een voorafgaandelijk geschetst speelveld. Soms kiest hij voor het ene, soms voor het andere. Precies dat typeert een goede bestuurder. Een geloofwaardige bestuurder moet ook kunnen toegeven dat er grenzen zijn aan wat hij kan doen, dat hij inzicht heeft in de dilemma’s en ermee worstelt. Neem het dossier van de cruiseschepen in Antwerpen. Als je die met hand en tand verdedigt en alle tegenargumenten van tafel veegt, versterk je alleen maar die tegenargumenten. Je pookt de polarisering op. Het is verstandiger om het dilemma op tafel te leggen: de cruiseschepen leveren economisch voordeel op, maar ze zetten ook onze duurzaamheidsambities onder druk. Hoe wegen

we dat tegen elkaar af? Spreek daar open over met de inwoners. Dat is participatie: het vraagstuk op tafel leggen en van gedachten wisselen over hoe ermee om te gaan en hoe de verschillende waarden te wegen. De uitkomst hoeft niet in het midden te liggen. Duidelijk zijn over waar je mee worstelt, over het dilemma wil niet zeggen dat je ergens wollig in het midden moet zitten mompelen. Je kunt heel duidelijk communiceren over de spanningsvelden, over de samenhang van verschillende dossiers: als je aan een knopje draait, draaien er x aantal andere mee. Iedereen begrijpt dat. Paradoxaal leiderschap vraagt dat je kunt communiceren over je twijfels, je afwegingen. In de politieke arena is dat best moeilijk, want alles wordt uitvergroot. Een politicus wordt vaak gedwongen kleur te bekennen en te kiezen. Maar het goede nieuws is dat helder communiceren over dilemma’s wordt gewaardeerd en beloond. Het scheve recht proberen te praten of maar één kant belichten en de andere van tafel vegen, heeft altijd een averechts effect.’

Wat zegt dat over de verhouding tussen meerderheid en oppositie die bijna verplicht zijn het over zowat alles met elkaar oneens te zijn?

‘Tussen meerderheid en oppositie hoeft geen muur te staan. Politici nieuwe stijl zoeken altijd naar bruggen. Ik maak vaak een tekening van twee driehoeken. Aan de top raken ze elkaar niet maar onderaan hebben ze wel degelijk een grote overlap. Bovenaan heb je het niveau van de opvattingen: je bent voor of tegen iets. Op dat niveau heb je alleen maar polarisatie. Het is interessant om een niveau lager te kijken, dat van behoeften en belangen: waarom ben je voor of tegen? Neem het recente boerenprotest in Nederland: gaat het alleen over stikstofmetingen of om een dieper gevoel van niet gewaardeerd en gerespecteerd te worden door “de randstad”? Vaak is er daar al een overlapping tussen de twee tegengestelde opvattingen. En dat is zeker zo op het niveau daaronder, de waarden die letterlijk aan de basis liggen van de belangen en de opvattingen. Er is geen politieke partij of bestuurder die niet het beste voorheeft met zijn gemeente, die niet voor meer rechtvaardigheid is. Natuurlijk zijn er ook op het niveau van de waarden verschillen en die mogen ook benoemd worden. Maar als je blijft steken bij de opvattingen, dan geraak je niet los van de tegenstellingen. Dat is de *politique politicienne*. Het is een gemakkelijksoplossing, omdat je je als politieke partij of politicus duidelijk kunt positioneren. Als je vanuit de onderliggende waarden vertrekt, gaat het over samen oplossingen vinden voor de ge-

STEFAN DEWICKERE

Ivo Brughmans:
 ‘Paradoxaal leiderschap vraagt dat je kunt communiceren over je twijfels. In de politieke arena is dat best moeilijk, want alles wordt uitvergroot. Maar het goede nieuws is dat helder communiceren over dilemma’s wordt gewaardeerd.’

meenschap. Een actueel voorbeeld van het focussen op de opvattingen is de verhouding tussen N-VA en PS. Beide partijen diaboliseren de andere waarmee ze niet willen spreken. Ze vertrekken vanuit een oordeel over de andere. Als je daarentegen vertrekt vanuit een openheid voor de essentiële punten van de ander, dan heb je een basis om op voort te werken. In België zijn we het dan gewend het verschil in tweeën te delen en grijs te eindigen, maar je kunt ook een soort ruil doen, zodat iedere partij op haar punten kan scoren. Alles begint bij samen aan tafel zitten met een oprechte interesse om de belangen en behoeften van de andere te begrijpen.’

U verwees naar het dilemma van de representatieve versus de basisdemocratie. Veel lokale besturen zetten al in op participatie en cocreatie. Hoe kan dat proces succesvol zijn?

‘Je ziet vaak dat politici en burgerinitiatieven schuimbekkend tegenover elkaar staan: het primaat van de politiek tegenover de vraag voor participatie. Directe democratie levert kennis op van wat er leeft in de gemeente of de wijk. Daar zitten de energie en het draagvlak om zaken te realiseren. De vertegenwoordigers van de representatieve democratie moeten wel afwegingen maken en op de lange termijn kijken. U vraagt, wij draaien, dat gaat niet. Het komt erop aan een vorm te vinden om de kracht van beide bij elkaar te brengen. Er zijn ontwerpcriteria nodig waaraan

het participatieproces moet voldoen. Bijvoorbeeld: we moeten rekening houden met de lange termijn. Of: niet alleen de hardste roeper en de blanke middenklasser komen aan bod, in echte participatie krijgen ook de introverte en de laaggeschoolde inwoners een stem. Een ander criterium is dat een oplossing ook uitvoerbaar moet zijn: qua knowhow, technisch, financieel. Het belangrijkste is dat een bestuur echt openstaat voor de inbreng van betrokken burgers en niet al lang een beslissing heeft genomen en voor de vorm nog een participatietrajectje opzet. Dat wekt alleen maar cynisme en afkeer van de overheid. Binnen dat afgelijnde speelveld kun je een dialoog opzetten en de kracht van beide combineren tot een nieuwe vorm. In Rotterdam heb je het “verhaal van de stad” over hoe de stad er over twintig jaar zal uitzien. De visie is in een sterke dialoog tussen stadhuis en stad tot stand gekomen. Natuurlijk moesten er afwegingen worden gemaakt en moest de beslissingsruimte duidelijk worden afgebakend, maar als dat transparant gebeurt, krijg je een interessante mengvorm. Ook Oosterweel is een mooi voorbeeld. Een briljante mediator heeft de twee partijen geholpen om dieper te kijken, onder de oppervlakte. Soms kom je er niet uit als iedereen in de stellingen zit. Dan heb je een informateur, een bemiddelaar nodig die het proces faciliteert. In het Nederlandse model kan de benoemde burgemeester vaak die rol opnemen, dat is iets makkelijker dan in Vlaanderen waar de burgemeester midden in de politiek staat. Maar goed, in Nederland worstelen burgemeesters dan weer met de vraag of ze meer zijn dan iemand die de partijen bij elkaar brengt en voor de smeerolie zorgt. Ze vragen zich af of ze ook nog een stem, een visie mogen hebben. Maar dat is een andere discussie.’ ■

Antwerpen 2 december

**Paradoxaal leiderschap:
 Hoe als gemeentelijk bestuurder effectief omgaan met spanningsvelden en dilemma’s**

Interessante opleiding van Ivo Brughmans voor politiek verantwoordelijken die dagelijks omgaan met het spanningsveld tussen ogenschijnlijk tegengestelde benaderingen.

vvsb.be/opleidingen

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

A young child with blonde hair in a bun, wearing a white t-shirt with a blue pattern and khaki pants, is captured mid-air, jumping over a puddle on a playground. The child's arms are outstretched, and they are looking down at the puddle. The background shows a playground with a yellow slide and a green metal structure. The ground is a mix of concrete and reddish-brown safety matting.

Het lokale welzijn is uw missie

U daarin steunen de onze.

Het welzijn van uw inwoners is uw absolute prioriteit. Uw **Relationship Manager** heeft dit goed begrepen en stelt financiële oplossingen voor die u helpen uw missie waar te maken en uw leven vergemakkelijken.

ing.be/socialprofit

ING

‘We willen een Europese gemeente worden.’

Baarle-Hertog en Baarle-Nassau gaan nog intensiever samenwerken om de dienstverlening aan hun inwoners te verbeteren. Begin 2020 richten ze een Benelux Groepering voor Territoriale Samenwerking op, een rechtspersoon waaraan ze bevoegdheden kunnen overdragen. ‘Op lange termijn willen we een Europese gemeente worden. Geen Belgische, geen Nederlandse, maar een Europese gemeente,’ zeggen de burgemeesters Marjon de Hoon-Veelenturf en Frans De Bont.

Het grondgebied van Baarle-Hertog bestaat uit 26 delen en deeltjes, waarvan er 22 volledig door Baarle-Nassau worden omgeven. De gemeente- en landsgrens kronkelt door het centrum dat de twee gemeenten delen, ze loopt zelfs door de raadzaal van Baarle-Hertog. Samenwerking tussen Hertog en Nassau is geen keuze, het is een must: veel beslissingen van de ene gemeente hebben gevolgen voor de andere. Om die samenwerking te verstevigen hebben ze beslist een Benelux Groepering voor Territoriale Samenwerking op te richten. Een BGTS heeft rechtspersoonlijkheid en de deelnemende gemeenten kunnen er bevoegdheden aan overdragen. In eerste instantie zullen een deel van het mobiliteitsbeleid en afvalinzameling in de BGTS worden ondergebracht.

STEFAN DEVIKERE

Loslaten

Frans De Bont is al 31 jaar politiek actief in Baarle-Hertog, hij was zes jaar schepen en is sinds 1 januari burgemeester. Hij heeft de samenwerking tussen de twee Baarles zien evolueren. 'We hebben sinds jaar en dag veel gezamenlijke projecten. We delen bijvoorbeeld het cultuurcentrum. Heel wat wegen liggen deels in Hertog, deels in Nassau. Belangrijke beslissingen over die dossiers werden vroeger eerst in de ene gemeenteraad goedgekeurd en daarna in de andere. Maar als de tweede raad iets wijzigde, moesten ze terug naar de eerste. Dat was een heel gedoe, zeker omdat we steeds meer projecten samen gingen doen. Daarom is in 1998 het GOB opgericht, het Gemeenschappelijk Orgaan Baarle. Dat houdt in dat de twee colleges maandelijks en de twee gemeenteraden twee keer per jaar samen vergaderen. Op de zitting van de gemeenschappelijke raad worden afspraken gemaakt en die worden vervolgens door beide raden bekrachtigd. Dat werkt, maar nu willen we de volgende stap zetten. Met de BGTS zullen we een deel van onze gemeentelijke autonomie loslaten. Dat was dertig jaar geleden nog onbespreekbaar.'

Meer bestuurskracht

Die volgende stap wordt mee ingegeven door de behoefte om de bestuurskracht verder te versterken en de belangen van de inwoners goed te dienen, aan beide kanten van de grens. Baarle-Nassau bleef bestuurlijk onafhankelijk, toen in Nederland in 1997 een grote fusiebeweging werd doorgevoerd. De bijzondere enclavesituatie die bestuur op maat vraagt, speelde daarin een belangrijke rol. Een van de voorwaarden was een nauwere samenwerking met Baarle-Hertog, wat gebeurde in het GOB. Intussen heeft Nederland een verregaande decentralisatie doorgevoerd, de gemeenten kregen er een

resem bevoegdheden bij. De schaalvergroting kwam weer op tafel. Het antwoord van Baarle-Nassau loopt over twee sporen. Dat zegt Marjon de Hoon-Veelenturf, sinds juni 2015 burgemeester van de gemeente. 'We hebben sedert 1 januari 2016 een ambtelijke fusieorganisatie met Alphen-Chaam en Gilze-Rijen. Dat wil zeggen dat we onze ambtenaren delen, ze werken voor de 43.000 inwoners van de drie gemeenten. Dat geeft ons voldoende slagkracht om alle taken uit te voeren zonder dat de voeling met het lokale verloren gaat. De ambtelijke organisatie dient drie bestuurlijke entiteiten, want er zijn nog steeds drie burgemeesters, drie colleges, drie gemeenteraden. Natuurlijk zijn er ook politieke kruisbestuivingen – dossiers zoals de ontwikkeling van het buitengebied pakken we samen op –, maar aan de eigen bestuurlijke verantwoordelijkheid wordt niet geraakt. Het tweede spoor om onze bestuurskracht te vergroten is intensifiëring van de samenwerking met Baarle-Hertog, door de oprichting van een BGTS. Die heeft rechtspersoonlijkheid, waardoor we bijvoorbeeld samen aanbestedingen kunnen doen of risico's kunnen delen. Beide gemeenten kunnen bevoegdheden overdragen en er middelen en mensen voor vrijmaken. Niet onbelangrijk is dat een BGTS de samenwerking ook meer identiteit, meer smoel zal geven.' Ook aan Vlaamse zijde zijn bestuurskracht en schaalvergroting belangrijke thema's. Een fusie van Baarle-Hertog met andere Vlaamse gemeenten is evenwel niet aan de orde. Die zou de samenwerking met Baarle-Nassau en het besturen van de gemeente sterk bemoeilijken, daarvan is Frans De Bont overtuigd. 'Wij gaan met volle overtuiging voor meer intergemeentelijke samenwerking, in de BGTS en in de intercommunale IOK. Natuurlijk hebben we ons aanvankelijk zorgen gemaakt over

Frans De Bont:
‘We zullen tot goede afspraken moeten komen over wie wat doet en over de financiering. We zullen ook een overzicht moeten opstellen van de obstakels op regelgevend vlak.’

de ambtelijke fusie aan Nederlandse zijde. We vreesden dat Baarle-Nassau hiermee de deur op een kier zette naar bestuurlijke fusie, en dat we daarmee een wel heel grote buur zouden krijgen. Intussen zijn we drie jaar verder, Baarle-Nassau is nog steeds bestuurlijk zelfstandig. De samenwerking tussen de twee Baarles wordt aan Nederlandse zijde nog altijd behartigd door het bestuur van Nassau. Zij kunnen een beroep doen op de expertise van meer medewerkers, maar dat kunnen wij ook via de IOK. Het evenwicht tussen de twee gemeenten is niet verstoord.’

Eerste BGTS

Een stuurgroep en een expertisegroep hebben onderzocht welke de best mogelijke samenwerkingsvorm voor beide Baarles zou zijn. Ze kwamen bij de Benelux Groepering voor Territoriale Samenwerking, een nog nieuwe constructie die de opvolger is van het Grensoverschrijdend Openbaar Lichaam. Het is een rechtspersoon, gemeenten kunnen er bevoegdheden aan overdragen, net als personeel en middelen, maar ze hoeft geen directeur te hebben. Marjon de Hoon-Veelenturf: ‘Het is een flexibele vorm van samen-

werking. Zeker in de beginperiode zal de manier van werken niet zo erg verschillen van wat het GOB tot nu toe deed. De enclaveraad, met alle raadsleden van de twee gemeenten, zal fungeren als algemene vergadering. Het enclavecollege wordt een soort raad van bestuur en bestaat uit de burgemeesters, schepenen en wethouders. Voor de goedkeuring van voorstellen zal een dubbele meerderheid nodig zijn. Voorlopig zullen we geen personeel overhevelen naar de BGTS, we zullen de taken onder de medewerkers van de twee gemeenten verdelen. Uiteraard zal het samenwerkingsverband met een meerjarenplan, een begroting en een jaarrekening werken.’

Klein beginnen

Beide gemeenteraden hebben unaniem beslist te streven naar de oprichting van een BGTS begin 2020 en om klein te beginnen: met een beleidsmatig dossier, namelijk het gezamenlijke mobiliteitsplan, en een uitvoerend, het samen organiseren van de huis-aan-huisinzameling van afval. Mobiliteit is een logische keuze, want die stopt niet aan de gemeentegrens, om het met een huizenhoog cliché te zeggen. Afval is een zeer tastbaar dossier. Nu rijden er nog twee vrachtwagens door de straten, een voor het Vlaamse en een voor het Nederlandse afval. Een gezamenlijke werking zou de BGTS zeer zichtbaar maken voor de inwoners en mogelijk ook efficiëntiewinsten opleveren. Frans De Bont: ‘We zullen moeten uitklaren wat de BGTS doet en wat niet. Niet alles van mobiliteit vraagt een gezamenlijke organisatie. Moet het inrichten van een parkeerplaats voor gehandicapten in een wijk samen gebeuren? We zullen tot goede afspraken moeten komen over wie wat doet en over de financiering. We zullen ook een overzicht moeten opstellen van de obstakels op regelgevend vlak. Een BGTS kan bijvoorbeeld aan Neder-

Marjon de Hoon-Veelenturf:
‘Hier kunnen we in het klein zaken uitklaren die voor de hele grensregio dienstig zijn. Niet alleen onze gemeenten vragen maatwerk, maar de hele regio.’

landse zijde wel als partner deelnemen aan een gemeenschappelijke regeling, maar aan Vlaamse kant niet aan intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zoals IOK Afvalbeheer, dat bij ons instaat voor de afvalinzameling. Het decreet lokaal bestuur laat dat nog niet toe.’ De BGTS zal naar oplossingen moeten zoeken en eventuele problemen ook ter sprake brengen bij de andere overheidsniveaus. Burgemeester Marjon de Hoon-Veelenturf ziet een taak voor de twee Baarles als proeftuin voor de hele Belgisch-Nederlandse grensregio. ‘Hier kunnen we in het klein zaken uitklaren die voor de hele grensregio dienstig zijn. Niet alleen onze gemeenten vragen maatwerk, maar de hele regio.’

De twee burgemeesters dromen ervan dat de BGTS op termijn alle beleidsdomeinen oppakt die voor de hele gemeenschap van Baarle belangrijk zijn, en dat er ook personeel en middelen aan toegevoegd worden. ‘Dan heb je iets wat officieel misschien wel nog altijd een BGTS heet, maar eigenlijk al heel dicht in de buurt komt van een echte Europese gemeente.’ ■

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

Ze zitten al op mij
te wachten :-)
#onlineafspraakgemaakt
#snelklaar

AFSPRAKEN EN
RESERVERINGEN

KLANT-
GELEIDING

U streeft toch ook naar een perfecte dienstverlening voor uw bezoeker?

Met het werken op afspraak zet u een belangrijke stap in dit streven. Uw bezoeker maakt via het internet snel en eenvoudig een afspraak en wordt op het afgesproken tijdstip geholpen. Na het maken van een afspraak krijgt de bezoeker, via een unieke link in de afspraakbevestiging, toegang tot “naarmijnafspraak.be”. Met deze module heeft uw bezoeker alle informatie over de afspraak bij de hand zoals de locatie, een routebeschrijving en de benodigdheden. Uniek: via “naarmijnafspraak.be” meldt de bezoeker zichzelf binnen via de smartphone en ontvangt de juiste medewerker een notificatie hiervan.

Nieuwsgierig? Neem contact met ons op voor de mogelijkheden.

jccsoftware
let's get it together!

+31 (0)541 62 70 62 • info@jccsoftware.nl • www.jccsoftware.be

Dirk Willem

Burgemeester

Bever

Dirk Willem van Bever kreeg het estafettestokje van Stefaan Devleeschouwer, burgemeester van Brakel, om een vragenlijstje à la Proust te beantwoorden. Aan het eind geeft hij het door aan een andere lokale politicus, van een andere partij en ver van zijn woonplaats.

Wat betekent het burgemeesterschap voor jou? Zorgen voor het welzijn van alle 2150 inwoners van onze gemeente. Bij de verkiezingen sta je op een partijlijst, maar eenmaal verkozen heb je geen kleur meer.

Wat was je eerste politieke daad (in de ruimste betekenis)? Ik ben sinds 2007 schepen voor Openbare Werken en ben er nu als burgemeester ook voor bevoegd. De reorganisatie van de dienst openbare werken was mijn eerste grote daad.

Kom je uit een politiek nest? Neen. Ik ben via het verenigingsleven in de gemeente in de politiek gerold. Sinds 2001 zetel ik in de gemeenteraad. In 2007 werd ik voor het eerst schepen. Het was toenmalig burgemeester Simon Driscart die me het noodzakelijke duwtje gaf.

Wat zie je als je grootste prestatie? Na de sluiting van de particuliere feestzaal in de gemeente hebben we het vijf jaar moeten doen met een tijdelijke constructie. Nu zijn we begonnen aan de bouw van een echte evenementenzaal. We doen alles zelf, met eigen personeel.

Neem je het burgemeesterschap mee naar huis? Soms, maar niet dikwijls. Ik ben landbouwer, er is meer dan genoeg ander werk thuis.

Heb je vrienden in de politiek? Toch wel, maar mijn jeugdvrienden blijven nog altijd mijn beste vrienden.

Met wie overleg je het eerst als je een belangrijke politieke beslissing moet nemen? Met mijn voorgangers als burgemeester, Simon Driscart en Luc Deneyer. Ik doe regelmatig een beroep op de kennis en ervaring van anderen, ook van oud-schepenen.

Wat vind je zelf je meest uitgesproken positieve eigenschap? Ik ben een man van op het terrein. Als we ons aan de vergadertafel over plannen buigen, ben ik degene die iedereen meeneemt om ter plaatse te gaan kijken. Onze dienst openbare werken heeft geen ploegbaas.

Elke morgen om acht uur sta ik in de loods om het werk van de dag te verdelen.

Welke eigenschap bij jezelf betreur je het meest? Ik ben geen held in communicatie.

Welke eigenschap waardeer je het meest bij een oppositielid? Ik waardeer mensen die constructief oppositie voeren. Helaas zijn die op de vingers van een hand te tellen.

Met welke historische figuur identificeer je je het meest? Jean-Luc Dehaene omwille van zijn no nonsense-aanpak.

Wie zijn je huidige helden? Willem Vermandere. Hij kwam optreden toen mijn vrouw en ik vijftig werden. Indrukwekkend.

Waar zou je nu het liefste zijn? Thuis.

Welk woord of welke zin gebruik je te vaak? 'Ja!' Dat staat eigenlijk voor 'Tijd om door te werken'.

Wat is je meest gekoesterde bezit? Mijn gezin. Burgemeester zijn lukt niet als je gezin dat niet wil. Mijn vrouw en zoon werken mee op de boerderij. Mijn dochter geeft les in Roeselare, maar staat altijd klaar om een handje toe te steken.

Wat is volgens jou de diepste ellende? De wateroverlast in de gemeente in 2016 heeft een diepe indruk nagelaten.

Wat is je favoriete bezigheid? Ik ben een fervent supporter van voetbalclub Anderlecht, ik heb een abonnement. Het is de perfecte manier om mijn hoofd leeg te maken, anderhalf uur lang is er alleen het voetbal.

Ga je nog af en toe op café in de gemeente? Bever heeft nog twee cafés, ik kom er regelmatig. Daar hoor je wat er leeft.

Wat is je motto? Niet afgeven, niet plooiën.

Aan wie geef je de estafettestok door? Aan Albert Beerens, burgemeester van Opwijk.

STEFAN DE WILDE

Vlaams regeerakkoord door een lokale bril

Meer kracht en meer middelen

In haar memorandum vroeg de VVSG om een partnerschap met de lokale besturen. In het Vlaamse regeerakkoord heeft de VVSG dat partnerschap ook gekregen. Dat het Gemeentefonds met 3,5% per jaar blijft groeien, betekent een financiële geruststelling voor de Vlaamse lokale besturen. Daarmee krijgt de belangrijkste vraag in het VVSG-memorandum een positief gevolg. Onverwacht komt daar de erkenning van het pensioenprobleem bovenop. Vlaanderen is bereid om vanaf 2020 de helft van de responsabiliseringsbijdrage voor de pensioenen van de lokale besturen te dragen, én trekt ook geld uit voor gemeenten met veel open ruimte. Los van de groei van het Gemeentefonds gaat het om bijkomende middelen die van 170 miljoen euro in 2020 naar 415 miljoen euro in 2024 gaan.

De VVSG verwelkomt deze zware budgettaire inspanning, al zijn er ook wat kanttekeningen. Het is een gemiste kans dat er (opnieuw) geen evaluatie en eventuele bijsturing van de verdeelcriteria van het Gemeentefonds komt. Verder zal het gros van de gemeenten en OCMW's zeker in de beginperiode geen extra pensioenfinanciering krijgen, want ze betalen (nog) geen responsabiliseringsbijdrage. Ook die besturen zien hun pensioenuitgaven nochtans oplopen door een hogere basispensioenbijdrage. Tot slot wordt circa 500 miljoen euro algemene financiering (vooral de vroegere gescopremies en sectorale subsidies) niet geïndexeerd, waardoor de gemeenten er jaar na jaar minder mee kunnen realiseren.

Organisatie

Conform de vraag van de VVSG blijft de Vlaamse regering bij vrijwillige fusies, die ook financieel ondersteund zouden worden. De VVSG vraagt wel snel duidelijkheid over de precieze voorwaarden, zodat gemeenten met fusieplannen genoeg tijd hebben om een samenvoeging tegen 2025 voor te bereiden.

Vlaanderen wil evolueren naar meer consistente regio's, ook al een vraag van de VVSG. Dat is positief, al is er op dat vlak nog wat werk aan de interne samenhang van het regeerakkoord. De VVSG herhaalt haar pleidooi voor een oefening van onderuit: de regiovorming heeft immers gemeentelijk draagvlak nodig, en dat vergt voldoende tijd. Een pluspunt is verder het plan voor een nieuwe Vlaams-lokale com-

missie decentralisatie, waar nagedacht kan worden over de overdracht van nieuwe bevoegdheden aan lokale besturen. Het regeerakkoord bevat ook enkele politieke vernieuwingen, zoals de afschaffing van de opkomstplicht, het initiatiefrecht voor de grootste fractie om een meerderheid te vormen en de semi-rechtstreekse verkiezing van de burgemeester. De VVSG hoopt hierover met de Vlaamse regering tot een constructieve dialoog te komen, met het oog op een maximaal draagvlak bij de lokale besturen.

missie decentralisatie, waar nagedacht kan worden over de overdracht van nieuwe bevoegdheden aan lokale besturen. Het regeerakkoord bevat ook enkele politieke vernieuwingen, zoals de afschaffing van de opkomstplicht, het initiatiefrecht voor de grootste fractie om een meerderheid te vormen en de semi-rechtstreekse verkiezing van de burgemeester. De VVSG hoopt hierover met de Vlaamse regering tot een constructieve dialoog te komen, met het oog op een maximaal draagvlak bij de lokale besturen.

Sociaal

Wat betreft samenleven en zorg zit het regeerakkoord goed: de Vlaamse regering wil buurtgericht, inclusief en warm sociaal beleid, diversiteit wordt positief bekeken, lokale besturen krijgen een sterkere taak als regisseur van het lokaal sociaal beleid en de zorg en er is veel aandacht voor samenwerking tussen voorzieningen over de muurtjes van de eigen sector en ook bovenlokaal. Voorts is er de keuze voor een inclusieve samenleving op alle beleidsdomeinen, staan werkbaar werk en voldoende en gemotiveerd zorgpersoneel centraal en wil Vlaanderen administratieve vereenvoudiging en minder regellast.

Maar veel beleidsintenties zijn weinig concreet. Hopelijk brengen de beleidsbrieven van de ministers meer duidelijkheid. Ook het financiële luik en het tijdsplan blijven vaag. Er wordt zowel geïnvesteerd als bespaard in de zorg. Komt er nu een financieel groeipad voor de buitenschoolse opvang en wanneer? Krijgen lokale besturen middelen voor extra opdrachten zoals het inzetten van gezinscoaches en lokaal integratiebeleid?

Op het gebied van werk zijn verschillende maatregelen, zoals de jobbonus of de versterkte samenwerking tussen de VDAB en de lokale besturen met de klemtoon op activering op maat, zeker positief. Maar voorrang in de kinderopvang voor kinderen van mensen die werken kan ertoe leiden dat wie nog niet werkt buiten de boot valt, terwijl kinderopvang voor alleenstaande ouders net een belangrijke voorwaarde is om te kunnen werken én ook een belangrijke pedagogische en sociale functie heeft.

Bij armoedebestrijding ligt de klemtoon sterk op een individuele benadering, terwijl het onduidelijk is welke structurele

FREPIK

maatregelen de Vlaamse regering zal nemen om mensen in armoede uitzicht te geven op een betaalbare woning, aangepast werk, geschikte vorming en een inkomen om menswaardig te kunnen leven. De VVSG vraagt een actieve monitoring van het verstrengen van de toegang tot de Vlaamse sociale bescherming en het betalend maken van inburgering. Die maatregelen zouden immers kunnen leiden tot extra hulpvragen bij de OCMW's, zoals al eens gebeurd is toen de werkloosheidsregels verstrengden.

Klimaat & co

Voor mobiliteit wil het regeerakkoord een 'modal shift' naar 40% duurzame verplaatsingen, met een stevig fietsbeleid als speerpunt. Er is het pleidooi voor beter productontwerp, het uitfasen van stookolieketels, meer deeleconomie, maximaal recycleerbare en gerecycleerde plastics en een hogere algemene recyclagegraad (van 70% naar 77%). Verder is er de bevestiging van geen bijkomend ruimtegebruik tegen 2040, proper oppervlaktewater tegen 2027 en werken aan klimaatadaptatie, waterbesparing en slim watergebruik. Maar veel open bepalingen kunnen goed of minder goed uitdraaien. Wanneer wil Vlaanderen die 'modal shift' bereiken en kan dat zonder in te grijpen op individueel gemotoriseerd verkeer? Maken de geplande maatregelen het waarschijnlijk dat Vlaanderen en de gemeenten minstens 80% CO₂-reductie halen tegen 2050, of 40% tegen 2030? Zal de voortzetting van het huidige beleid het zwerfvuil significant doen dalen?

De budgettaire situatie is vaak minder duidelijk. Sterke signalen zijn de al vermelde middelen voor open ruimte en de meer dan verdubbeling van het budget voor fietsinfrastructuur. Maar waar de vorige regering nog stelde dat Vlaanderen de gemeenten volledig zou vergoeden, ook bij een herbestemming tot open ruimte door de gemeenten zelf, is dit nu verdwenen. Wel zouden het Klimaatfonds en een 'BRV-fonds' (fonds Beleidsplan Ruimte Vlaanderen) de bouwshift financieren, maar hoeveel en waarvoor is nog niet bekend. Ook de financiering van de miljardenfactuur voor riolen blijft onduidelijk.

Het regeerakkoord bevat een stevige keuze voor de betrokkenheid van de gemeenten, zoals voor de vervoerregio's of de

klimaatmitigatie. Maar voor afvalverwerking wordt de rol van de gemeenten en de indeling van de intercommunales dan weer in vraag gesteld, hoewel zij net maken dat Vlaanderen al jarenlang mondiale top is. Toch zijn de lokale besturen bereid om hierover een open en gefundeerd debat te voeren. Voor de financiering van het rioolbeleid lezen we de keuze voor een meer resultaatgerichte en flexibele werkwijze, waar ook de VVSG om vraagt. Bij de uitvoering van het waterbeleid kijkt de VVSG uit naar een sterkere klemtoon op de vrijwaring van de gemeentelijke beleidsruimte.

Het regeerakkoord vermeldt de Agenda 2030, maar alleen voor buitenlands beleid. De VVSG wil de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties ook van toepassing zien op Vlaanderen en vraagt erkenning voor de pioniersfunctie van gemeenten, zodat deze lokale inspiratie kan bijdragen aan een sterke en coherente profilering van Vlaanderen in het buitenland.

De VVSG ziet de EU-reflex van de Vlaamse overheid graag doorgetrokken naar een gemeentelijke EU-reflex. Zo kunnen Vlaamse lokale besturen Europa dichterbij de burger brengen, de EU-fondsen (zoals van het cohesiebeleid) maximaal benutten als hefboom voor gemeentelijk beleid en lokale input geven op een Vlaams standpunt over EU-regelgeving.

Qua digitale transformatie belooft het regeerakkoord Vlaamse ondersteuning van de lokale besturen. De VVSG mist echter de ambitie voor een overkoepelende strategie en coördinatie van de bestaande versnipperde ICT- en innovatieprogramma's en -middelen. De grote uitdagingen op het gebied van digitalisering, e-government en interne datahuishouding zouden grotendeels gezamenlijk moeten worden aangepakt. Het is belangrijk om ook hiervoor concrete acties op te zetten.

Kortom, het regeerakkoord is positief voor de lokale besturen, maar een aantal zaken vragen nog verduidelijking. Het regeerakkoord ademt de idee van partnerschap. De VVSG reikt Vlaanderen daartoe de hand. ■

ALEX VERHOEVEN, PIET VAN SCHUYLENBERGH, JAN LEROY, NATHALIE DUMAREY EN BERT JANSSENS
ZIJN VVSG-STAFMEDEWERKERS

Technologische steden, slimme steden?

We leven in een wereld waarin alles meetbaar is en mensen en apparaten 24/7 met elkaar in verbinding staan. Dat netwerk van verbindingen levert een gigantische hoeveelheid gegevens op. Die vormen een belangrijke grondstof voor onze economie en samenleving. Technologie maakt veel mogelijk, maar het is niet omdat iets technologisch kan, dat het ook moet. Niet alles wat 'nice to have' is, is ook 'need to have' in een stad. We moeten ons blijven richten op de maatschappelijke uitdagingen en strategische vraagstukken en werk maken van betere dienstverlening en een beter leven voor de burger.

Onze maatschappij maakt een grote digitale transformatie door. Technologie wordt almaar geavanceerder: computerchips beschikken over steeds meer rekenkracht en worden kleiner, waardoor ze makkelijker in allerlei apparaten kunnen worden ondergebracht. Bovendien is er een betere connectiviteit tussen apparaten en systemen, wat het uitwisselen van gegevens makkelijker maakt. Deze digitale platformen en on demand-apps vereenvoudigen ons leven en onze dagelijkse activiteiten. Bovendien zijn veel van die toepassingen heel gebruiksvriendelijk en helemaal gratis. Of dat lijkt in ieder geval zo. Wij geven elke dag opnieuw ontzettend veel informatie over onszelf vrij, bewust of onbewust. De data die technologische apparaten en digitale platformen van ons verzamelen, leveren inzichten op over onze demografische gegevens, onze interesses, ons surf- en aankoopgedrag. Daarmee kunnen bedrijven hun producten en diensten afstemmen op onze behoeften en gericht adverteren en ook algoritmes trainen die ons gedrag online kunnen sturen. Daarom zijn ze zo tuk op onze informatie. Deze algoritmes, ingebed in onder meer de socialemediaplatformen, onze online playlist en videokanaal, bepalen wat we te zien en te horen krijgen en sturen ons gedrag. Die algoritmes zijn

niet neutraal maar komen tot stand door mensen, op basis van data van mensen. De transparantie ontbreekt heel dikwijls en dat maakt het moeilijk ze te doorgronden. Hierdoor ontstaat er een voortdurend, maar onzichtbaar spanningsveld tussen gebruiksgemak, goede, aangename dienstverlening en onze privacy en ons eigen kritisch denkvermogen.

door gebruik te maken van spectaculaire, tot de verbeelding sprekende beelden van een technologische utopie. Terwijl het beeld van de slimme stad aanvankelijk vertrok van de technologie als ideale oplossing voor alle problemen, geven almaar meer steden intussen een eigen, ruimere invulling aan het smartcityconcept. Bovendien zijn er, naast technologie, ook andere

Voortschrijdend inzicht leidt ertoe dat het smartcityconcept sterk evolueert naar een stad die de burgers centraal plaatst en samen met hen op zoek gaat naar nieuwe oplossingen.

Slimme steden, technologische steden?

Daarnaast kennen we de opkomst van smart city's. In 2008, na de economische crisis, zoeken technologiegiganten zoals IBM en Cisco een nieuwe afzetmarkt voor hun producten, ze komen al snel bij overheden uit. Door de economische druk en de vele toekomstige uitdagingen moeten steden efficiënter en slimmer omgaan met middelen, en technologie kan een grote efficiëntiewinst en effectieve oplossingen opleveren. Grote, pakkende smartcitycampagnes werden gelanceerd, niet zelden

hefbomen die gemeenten in staat stellen om te innoveren. Creativiteit, ondernemerschap, samenwerking en een sterke, toekomstgerichte visie en beleid zijn hierbij essentieel. Dat voortschrijdend inzicht bij beleidsmakers heeft ertoe geleid dat de voorbije jaren het smartcityconcept wereldwijd sterk evolueert van een technologie-gedreven neoliberale stad naar een stad die de burgers centraal plaatst en samen met hen op zoek gaat naar nieuwe, al dan niet technologische oplossingen voor de uitdagingen

waarvoor zij staan. Ook hier is er een voortschrijdend inzicht van de kansen én aandachtspunten die technologie met zich meebrengt.

Sterke overheid als leider van digitale transformatie

Veel nieuwe technologieën zijn volop in ontwikkeling. We weten nog maar half hoe groot de impact van artificiële intelligentie, quantumcomputers of blockchain zal zijn op onze samenleving. Het is belangrijk en nodig dat de overheid investeert in innovatie en onderzoek betreffende technologie. Investeringsimpulsprogramma's voor artificiële intelligentie, de ambitie voor een brede 5G-uitrol in Vlaanderen of projecten om onze wegen- en digitale infrastructuur stilaan voor te bereiden op zelfrijdende auto's maken hier logisch deel van uit. We moeten bedrijven, kennisinstellingen en overheden zuurstof geven om te kunnen innoveren en experimenteren. Maar wat voor gemeenten geldt, geldt ook bovenlokaal: het is niet omdat iets technologisch kan, dat het ook moet. Technologische verandering betekent ook maatschappelijke verandering. De vraag 'Waar willen wij naartoe als samenleving?' vereist een maatschappelijk antwoord. Het is aan ons als maatschappij om het kader te bepalen waarin toekomstige technologie moet

Elsene 15 november

Workshop artificiële intelligente bij lokale besturen

Dankzij het Vlaams Beleidsplan Artificiële Intelligentie werd het Kenniscentrum Data en Maatschappij opgericht om de ontwikkelingen in artificiële intelligentie te vertalen naar het bedrijfsleven, beleidsmakers, belangenorganisaties uit het middenveld en burgers. Met de workshop willen we de mogelijke impact van artificiële intelligentie op lokale besturen beter bevatten en de behoeften en vragen van onze leden samen met het Kenniscentrum helpen vertalen in concrete beleidsaanbevelingen.

vvsq.be/opleidingen

worden ontwikkeld en om de spelregels te bepalen waaraan de technologische industrie moet voldoen. Hierbij moeten we de hypes en trendy buzzwoorden doorprikken, de beloftes van technologieproducenten ook in vraag durven te stellen en de werkelijke impact van technologie, ook op lange termijn, trachten te voorspellen. Tech-evangelisten voorspellen dat veel technologieën ons leven voorgoed zullen veranderen. Het is aan óns om te bepalen hoe die verandering er moet uitzien. Steden en gemeenten hebben dit begrepen en gaan steeds vaker in cocreatie met hun burgers en lokale stakeholders aan de slag om te bepalen in welke stad zij in de toekomst willen wonen. Sterk toekomstbestendig beleid is beleid dat samen wordt gemaakt, los van individuele belangen. De centrale overheid moet hetzelfde doen. Bovendien hebben overheden een voorbeeldrol ten aanzien van de maatschappij en zijn ze daarom het best geplaatst om burgers te helpen met het inzicht om op een doordachte manier om te gaan met technologie én om het zelf ook beter te doen. Van overheden mogen we verwachten, zelfs eisen, dat zij hierbij doordachte keuzes

maken met het welzijn van de burger en de gemeenschap als doel. Steden leveren hiertoe al lovenswaardige initiatieven. Het congres van het Antwerps Bureau voor Integriteit in juni en de bijhorende publicatie stonden volledig in het teken van de ethische implicaties van technologie. De stad Gent werkt aan een stukje 'Indinet' genaamd Hallo Gent: een stukje afgeschermd internet voor elke Gentenaar, waar de beveiliging van hun gegevens gewaarborgd is. Dergelijke initiatieven tonen aan dat het thema ook bij onze steden en gemeenten begint te leven. Kortom, de uitdagingen zijn groot, de technische mogelijkheden gigantisch. Er is een sterke visie nodig en een toekomststrategie om het hoofd te bieden aan nieuwe en bestaande technologieën. Een maatschappelijk debat dringt zich op. De uitdaging zal zijn om zoveel mogelijk technologische kansen te benutten en tegelijk werk te maken van een duidelijk ethisch en wettelijk kader. ■

NATHALIE DUMAREY IS VVSG-STAFMEDEWERKER INNOVATIE EN TECHNOLOGIE

Publicatie 'Technologie, ethiek en beleid', Politeia

"96 % tevreden klanten" en u zegt het zelf.

Dag na dag zet Ethias haar competenties en expertise in om u van dienst te zijn. Een onafhankelijke studie bewijst het: Ethias werd bekroond tot **"sterkste verzekeringsmerk in België met 96% tevreden klanten"**.

Ontdek ons volledige producten- en dienstengamma op www.ethias.be/publieke-sector

ethias
glimlach verzekerd

Ook lokale besturen kwetsbaar voor cyberfraude

FREEPRK

Bankenfederatie Febelfin en het Centrum voor Cybersecurity België (CCB) roepen burgers, ondernemers en besturen op om waakzaam te zijn voor elke vorm van online financiële oplichting. Verschillende lokale besturen hadden al te maken met hacking en phishing.

Cyberfraude is een probleem waarvoor iedereen op zijn hoede moet zijn, ook de lokale besturen. Meestal gaat het om valse facturen. Welzijnsband Meetjesland kreeg onlangs te maken met een klassiek voorbeeld van cyberfraude. ‘De financieel directeur kreeg een mail die van de algemeen directeur scheen te komen, hij was via een smartphone verstuurd,’ zegt informatieveiligheidsconsulent Joris De Geyndt. ‘De algemeen directeur vroeg op een familiale manier of er nog genoeg geld op de rekening stond om 40.000 euro te betalen. De financieel directeur antwoordde dat dit geen probleem was. Meteen daarop volgde de vraag dit bedrag dringend over te schrijven, de bewijsstukken zouden later wel volgen. De financieel directeur heeft alarm geslagen omdat dit niet de gewone manier van werken was. De fraudeurs wisten wellicht dat de algemeen directeur op vakantie was

en hoopten zo meer kans te hebben om hun slag te slaan. Het komt wel vaker voor dat fraudeurs zich beroepen op de autoriteit van de algemeen directeur of van de CEO in een onderneming. Gelukkig hebben de meeste lokale besturen een reeks procedures voordat de administratie tot betalen overgaat.’

Alles klopt, behalve het rekeningnummer
Soms wordt er ingebroken in computersystemen van een lokaal bestuur om facturen te vervalsen en rekeningnum-

mers van leveranciers te vervangen door die van de fraudeur. De handelwijze is dezelfde als bij het vervalsen van papieren facturen. De stad Leuven heeft het al meermaals meegemaakt. Financieel directeur Luc Aerts: ‘We ontvangen een factuur voor een geleverde dienst, het nummer van de bestelbon klopt, alles ziet er perfect uit. Alleen het rekeningnummer van de leverancier klopt niet. Nu hebben wij een derdensysteem waar onder meer de rekeningnummers in zijn opgenomen van alle leveranciers met wie

Soms wordt er ingebroken in computersystemen van een lokaal bestuur om facturen te vervalsen en rekeningnummers van leveranciers te vervangen door die van de fraudeur. De handelwijze is dezelfde als bij het vervalsen van papieren facturen.

we ooit hebben samengewerkt. Elke binnenkomende factuur leggen we naast dat derdenbestand. Klopt het rekeningnummer niet, dan nemen we contact op met de leverancier om te vragen of hij misschien van nummer is veranderd. Is dat niet het geval, dan weten we dat we met fraudeurs te maken hebben. Zo hebben we al verschillende dossiers overgemaakt aan de politie. Ik denk dat ons systeem sluitend is, ik heb geen weet van facturen waarmee het fout is gelopen.’

Hengelen naar wachtwoorden

Ook phishing is een groot probleem. Bij die vorm van fraude hengelen op-

lichters naar bankcodes of andere persoonlijke gegevens door zich voor te doen als een betrouwbare organisatie zoals een bank, de politie, een telecom- of softwarebedrijf. Steeds vaker gebeurt phishing niet alleen via mail, maar ook via telefoon of sociale media zoals WhatsApp. Steven Closset, financieel directeur van de gemeente van Galmaarden, werd het slachtoffer van phishing. ‘Ik kreeg een mail die van een collega leek te komen die ik enkele dagen voordien had gesproken. Ik opende het document in bijlage en gaf onoplettend mijn wachtwoord in. Dat had ik natuurlijk niet mogen doen. Het stelde de oplichter in staat

mijn OCMW-mailbox te hacken. De volgende dag ontving ik een mail, zagezegt van de algemeen directeur, waarin gevraagd werd 80.000 dollar over te maken, naar Hongkong. Ik zag onmiddellijk dat die mail vals was en heb dat gemeld aan de algemeen directeur en de ICT-medewerker. Ook de bank had intussen een valse mail van mij ontvangen met de vraag het bedrag over te maken. Er was een bevestiging van de algemeen directeur aan toegevoegd dat alles in orde was. Alleen bleek het mailadres van de algemeen directeur niet volledig te kloppen. Bovendien kunnen wij enkel geld overschrijven naar rekeningen in eigen land en de buurlanden. Hongkong is sowieso uitgesloten. De betaling is dus niet gebeurd, maar na de poging tot fraude hebben we onze waakzaamheid wel aangescherpt. Wachtwoorden worden regelmatig gewijzigd. De data protection officer van de intercommunale Haviland heeft een uiteenzetting gegeven over phishing. Iedereen weet nu dat we voorzichtig moeten zijn met het openen van documenten en zeker geen wachtwoorden mogen ingeven. Ik houd ook het saldo op onze zichtrekening bij de bank zo laag mogelijk, zodat enkel de lopende betalingen uitgevoerd kunnen worden.’

Draaiboek beter dan vertrouwen

Galmaarden, Leuven en Welzijnsband Meetjesland zijn geen alleenstaande gevallen. ‘Er bereiken ons dagelijks meldingen van grote en kleine besturen die met cyberfraude en soortgelijke risico’s geconfronteerd worden,’ zegt Philippe Dedobbeleer, business development manager bij Belfius. Hij geeft regelmatig lezingen over cyber-risico’s en de omgang ermee. ‘Het gaat vaak over het te goeder trouw betalen van frauduleuze facturen, in situaties waarbij de deadline kort en het stressniveau bij de betrokken medewerker hoog is. De financiële schade kan oplopen tot honderdduizenden euro. We stellen vast dat de interne controleprocessen in de meeste besturen effectief zijn om gewone phishing-aanvallen

FREERIX

Wat te doen bij cyberfraude?

Europol, het Europees Cybercrime Centrum (EC3) en de Europese bankenfederatie hebben samen fiches opgesteld met praktische aanbevelingen over de zeven meest voorkomende vormen van online financiële oplichting (<https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/be-nl.pdf>). Ook op de website van de Vlaamse Toezichtcommissie vind je tal van aanbevelingen (<https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie>).

Slachtoffers van cyberfraude kunnen een klacht indienen bij de Federal Computer Crime Unit (FCCU). Bij mogelijke phishing namens een financiële instelling kan het bericht bezorgd worden aan het meldpunt van het Centrum voor Cybersecurity België (CCB) via verdacht@safeonweb.be en aan het meldpunt van je financiële instelling via phishing@domeinnaamvandebank.be. Enkel dan kunnen verdachte websites geblokkeerd worden. Daarnaast raden we ook aan om de functionaris gegevensbescherming te raadplegen bij mogelijke phishing.

Steeds vaker gebeurt phishing niet alleen via mail, maar ook via telefoon of sociale media zoals WhatsApp.

te ontmijnen, maar bij andere risico's schieten ze dikwijls tekort. Te vaak wordt gewerkt op basis van vertrouwen eerder dan op basis van een draaiboek. Bewustwording bij medewerkers met een sleutelpositie in de organisatie is nodig. Daardoor kan negentig procent van de fraude vermeden worden.'

Vier maatregelen

Philippe Dedobbeleer beveelt vier maatregelen aan in de strijd tegen cy-

berfraude. 'Doe een grondige check-up van de ICT-systemen en hou de antivirusmuur up-to-date. Zo kunnen valse mails of telefoonnummers herkend worden. Werk procedures uit om de belangrijkste risico's bij de interne werkprocessen te vermijden. Zoek bijvoorbeeld contact met de betrokkene of zoek een niet-gekende leverancier op in de Kruispuntbank Ondernemingen of het rechtspersonenregister. Herneem alle controles als de bank

mogelijke betalingsfraude signaleert en gebruik daarbij zeker niet het telefoonnummer dat op de mogelijk valse factuur is vermeld. Overweeg ten slotte om de risico's in te perken, bijvoorbeeld door een uitbreiding van de verzekeringspolis.' Ook de inzet van ethische hackers kan zeer effectief zijn om besturen bewust te maken van de risico's. Waar hackers of cybercriminelen voor eigen gewin rechtsregels overtreden, brengen ethische hackers de risico's binnen de organisatie van de opdrachtgever aan het licht. ■

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

De dienstverlening in het vizier

GSJ advocaten deelt haar kennis

WWW.GSJ.BE

Onze samenleving is complex en voortdurend in beweging. Voor lokale besturen die voortdurend streven naar een betere dienstverlening, biedt dit mogelijkheden en uitdagingen.

Vernieuwende zorg- en welzijnsconcepten, personeels- en organisatieontwikkelingen en de opkomende digitalisering en innovatieve technologieën zijn slechts enkele voorbeelden.

GSJ advocaten staat ten dienste van alle maatschappelijke dienstverleners die nood hebben aan een degelijke juridische ondersteuning en zijn bijzonder geplaagd om ook u bij complexe aangelegenheden bij te staan.

Onze advocaten beschikken over de juiste kennis en expertise om u op juridisch vlak te begeleiden en adviseren.

Samen met u gaan wij dan ook steeds op zoek naar de beste oplossing.

Mechelsesteenweg 27
B-2018 Antwerpen
T +32 3 232 50 60
E info@gsj.be

GSJ

ADVOCATEN

Voor **Stef Steyaert** bestaat de democratie niet alleen uit gaan stemmen en bestuurders aanstellen, maar doe je elke dag aan democratie. Hij gelooft niet dat de democratie failliet is en dat nu de participatietijd is aangebroken. 'Het is niet het ene of het andere, we moeten de representativiteitsdemocratie herstellen en tegelijk waakzaam zijn dat alle bevolkingsgroepen baat hebben en gerepresenteerd zijn bij de participatieprocessen.'

Stef Steyaert is socioloog van opleiding, heeft altijd politieke interesse gehad. In 2000 kon hij voor het Vlaams Parlement participatieve processen begeleiden. In 2008 werd hij zelfstandig consultant en in 2011 richtte hij Leuvuur op. Samen met Filip De Rynck schreef hij het boek *De participatieve omslag* over een democratie in transitie.

'We leven in een overgang van de oude manier van besturen naar een nieuwe manier om de samenleving vorm te geven. Filip De Rynck en ik noemen dat **de participatieve omslag. Was besturen tot nu top-down, dan ontstaan nu allerlei vormen van democratie van onderuit.** Dat is politiek in de zuivere betekenis: vormgeven aan de polis. Lang betekende participatie inspraak geven, wij zien dat veel breder. Als term is participatie een onvolkomen woord, de term is te passief. Er is zoveel meer aan de hand. In de toekomst zullen veel meer spelers de samenleving vormgeven, vooral lokaal, want daar komen de systemen veel dichterbij elkaar dan op Europees, federaal of Vlaams niveau.'

'Sommige besturen vertonen weerstand, ze zetten de hakken in het zand om die nieuwe participatievormen tegen te houden. Toch wordt de tussenruimte, een centraal begrip in het boek, ondertussen belangrijker. **In die tussenruimte begeven de democratische spelers zich: de politici, de ambtenaren, de burgerbewegingen, de middenveldorganisaties, de kennisinstellingen en de bedrijven. Samen willen ze het beleid maken. Dat gebeurt met veel conflict.** Toch is die ruimte lokaal gemakkelijker doorwaarderbaar voor iedereen. Al die mensen komen elkaar tegen in die vrije zone. Ze kunnen er samen ontwerpen, samen ondernemen, samen dingen doen op een manier die ze samen afspreken. Daarna gaat iedereen terug naar de eigen plek in de eigen organisatie, de eigen gemeentelijke dienst of het eigen bedrijf om acties te ondernemen. Politici kunnen geld vrijmaken of de grenzen bepalen, ambtenaren kunnen regels toepassen, het middenveld kan groepen

erbij betrekken en de burgeractivisten zullen er vanuit hun rol samen betekenis aan geven.'

'Wat lokaal gebeurt, is tegelijk heel universeel. Denk aan de omgang met voedsel. Van onderuit is een veelheid aan initiatieven gegroeid, honderden manieren om met dit probleem om te gaan. Samen hebben ze een grote invloed op de voedselproductie en -consumptie. Hetzelfde zie je bij de energiecoöperaties, zeker in Duitsland, maar ook hier veranderen die vele kleine initiatieven samen het systeem.'

'Wat lokaal gebeurt, kan dus heel pertinent zijn en het systeem doorbreken. Bovendien wordt het primaat van de politiek er pragmatischer ingevuld en is het discours er anders dan op de partijhoofdkwartieren. **In de toekomst zal de participatieve omslag zich ook geleidelijk over de andere bestuursniveaus verspreiden, daarom is deze tendens zo belangrijk.** Politici groeien meestal toch ook eerst lokaal?'

'De bestaande adviesraden kunnen een opwaardering krijgen, deze beleidsinstrumenten van de jaren zeventig en tachtig zijn ondertussen meestal niet veranderd. Met de nieuwe denkbeelden kun je ze ombouwen tot een motor van de tussenruimte waar ze dan de verbindingen leggen met het beleid. Zo is de Leuvense onderwijsraad de motor voor faciliterende maatregelen tegen schooluitval of voor het omgaan met diversiteit. In die raad zit een clubje geëngageerde mensen uit het veld, ze overleggen in werkgroepen met mensen van het stadsbestuur dat op zijn beurt de hefbomen in handen heeft wat betreft financiering en infrastructuur. De

A black and white photograph of a man with a goatee, wearing a dark floral-patterned shirt and dark trousers. He is standing in front of a brick wall with large graffiti of birds. A circular inset shows a close-up of the man's face. The overall tone is contemplative and artistic.

**Zoek de vrije zone op
en maak samen
de samenleving**

voedselraad heeft eenzelfde vorm aangenomen. Met Levuur volgen we dit graag op, net zoals **de vernieuwende projecten in de gemeenteraad. Dat is hoopgevend. Ik heb het gevoel dat we als samenleving klaar zijn om een sportje hoger te klimmen op de participatieladder.**'

'Daarom moeten lokale politici afstand nemen van het idee dat participatie alleen een methode of een proces is. Een deel van hen voelt al de drang om te experimenteren. Laat duizend bloemen bloeien. Laat een open gemeenteraad bestaan, geef inspraak, want vanuit onze analyse schrijven we de oudere vormen niet af. **Bovendien kunnen politici heel concreet zorgen voor goede randvoorwaarden. Geef het middenveld de ruimte om aan slagkracht te winnen, financier je eigen oppositie.**'

'Politici moeten zich ook bewust zijn van hun eigen rol en de nodige ruimte geven aan de ambtenaren, zeker aan de frontlijnmedewerkers, want zij zitten al in die tussenruimte. In Gent had je twee mooie ruimtelijke participatieprojecten, een in Ledeberg en een aan de Brugse Poort. In Ledeberg werd de participatie professioneel gemanaged, terwijl er aan de Brugse Poort geen programma was. Maar daar gebeurde van alles, iedereen deed mee aan de ontwikkeling van de buurt. Hierdoor zou het effect er wel eens duurzamer kunnen zijn dan de ruimtelijke ontwikkeling onder begeleiding in Ledeberg.'

'Lokaal zouden wij graag een herwaardering van de gemeenteraad zien, waarbij de deliberatieve processen in het beleidstraject met de stakeholders, burgers en de (liefst) opgewaardeerde gemeentelijke adviesraden zo dicht mogelijk bij de gemeenteraad worden georganiseerd. Zo kun je deliberatie inbedden in representatie. Dat is bijvoorbeeld op Vlaams niveau gebeurd met het debat over de eindtermen, dat zowel het parlement als het departement wars van alle partijpolitieke spelletjes voerde. Na afloop merk je dat dit de doorslag in de besluitvorming heeft gegeven.'

'*Civil society* is geen *citizens' society*. We hebben nieuwe begrippen nodig om te beschrijven wat er gebeurt. **Daarnaast vormt de competentieontwikkeling een grote uitdaging.** Over welke competenties moeten participatieambtenaren beschikken? Hoe kunnen ze die veelheid aan belanghebbenden en burgers in die tussenruimte procesmatig begeleiden? Hiervoor volstaat een cursusje niet, ze hebben een heuse opleiding nodig gebaseerd op onderzoek dat nog moet gebeuren. Daarnaast moeten we allemaal meer maturiteit en kennis verwerven over de mentale kaders van de anderen. Het middenveld beseft niet wat een ambtenaar doet of vanuit welk denkkader een gemeentelijk mandataris vertrekt, ook omgekeerd kent een burgemeester de dynamiek van een burgerbeweging nog niet genoeg.' ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

DE KRACHT VAN ZELFSTURENDE TEAMS

Een leidraad richting innovatieve arbeidsorganisatie

door Guido Maes, Daan Sorgeloos, Toon Torbeyns & Carla Arp (Ginkgo Consulting)

In deze publicatie reiken we constructieve oplossingen aan om de stijgende werkdruk bij veel lokale besturen aan te pakken.

Eén van de belangrijkste oorzaken van de stijgende werkdruk is het feit dat de manieren van organiseren vaak niet aangepast zijn aan de hedendaagse omstandigheden.

In deze publicatie maakt u kennis met innovatieve arbeidsorganisatie en zelfsturende teams.

Klantgerichte organisatie, minimale hiërarchie, vereenvoudigde procedures, sterk leiderschap en beter leren zijn daarbij essentiële elementen.

Wij nemen u mee in het veranderingsproces!

Ginkgo Consulting cvba is een adviesbureau, specifiek gericht op het adviseren en ondersteunen van organisaties met een maatschappelijke rol en dienstverlening.

Bestel via www.politeia.be

ISBN (print): 978-2-509-03221-8 | ISBN (digitaal): 978-2-509-03262-1 | Formaat: 160 x 240mm | Aantal pagina's: 150

extenso

Deze publicatie is ook beschikbaar in **extenso**,
de nieuwe digitale kennisdatabank
voor lokale besturen

Meer info: extenso@pinakes.be

OPEN OPROEP

20 jaar architectuur in publieke opdracht

De selectieprocedure Open Oproep voor ontwerpers werd twintig jaar geleden in het leven geroepen door de eerste Vlaams Bouwmeester Bob Van Reeth. De procedure is nog altijd een belangrijk instrument voor lokale besturen om dankzij het Team Vlaams Bouwmeester tot ambitieuze en aantrekkelijke publieke architectuur te komen. Niet alleen het uitzicht van de Vlaamse steden en gemeenten, ook het denken en spreken over architectuur in Vlaanderen werd erdoor bepaald. In *Lokaal* belichten we dit najaar een aantal projecten. In dit nummer zijn dat nieuwe crematoria.

Crematorium en afscheidscentrum op de begraafplaats Heimolen te Sint-Niklaas

ontwerp Claus en Kaan architecten

opdrachtgever Intergemeentelijke vereniging voor crematoriumbeheer in Oost-Vlaanderen

open oproep gepubliceerd in 2004, gerealiseerd in 2008

foto's Jan Kempenaers

De site ligt vlak bij de E17 en is goed bereikbaar met het openbaar vervoer. Het nieuwe crematorium gebruikt de strooiweiden en de overige infrastructuur op begraafplaats Heimolen. Het ontwerpteam gaf het een waardige, universele allure met twee gebouwen. Die werden zo ver mogelijk uit elkaar geplaatst, maar verbonden door een zichtlijn dwars over de weidse begraafplaats. Het ceremoniegebouw met de horecagelegenheid bevindt zich aan de oostelijke ingang van de begraafplaats, onder een groot zwevend dak. Op de begane grond ontstaat zo een halfopen, continue ruimte voor onthaal en ontmoeting. Het dak vangt de hoogteverschillen op tussen de diverse aula's en familiezalens. Het ovengebouw ligt aan de achterzijde van de begraafplaats, solitair op een groot betonnen vlak. De drie ovens zijn voor de nieuwsgierige voorbijganger zichtbaar door de geperforeerde gevels.

Crematorium en afscheidscentrum Holsbeek

ontwerp RCR Aranda Pigem Vilalta arquitectes / Coussée & Goris

opdrachtgever Opdrachtgevende vereniging voor crematoriumbeheer Leuven 'Hofheide'

open oproep gepubliceerd in 2005, gerealiseerd in 2013

foto's Tim Van de Velde

Het gebouw staat in een uithoek van het glooiende Hageland. De architecten hebben de natuurlijke schoonheid van de site ten volle benut en waar nodig versterkt. Een zacht hellend betonvlak brengt de bezoeker naar een overdekte poort met zicht op de fruitgaard. Het gebouw laat zich in één oogopslag lezen: een lange betonnen sarcofaag waar een stalen sluier omheen hangt. Het langgerekte balkvormige volume heeft nauwelijks ramen. Met hooguit een paar spleten in de lange zijgevels en op de kop, waar de cafetaria ligt, opent het gebouw zich naar het landschap. Via een kleine hal kom je in een lange, rechte gang die zachtjes af- en oploopt langs de grote en kleine aula. Het gedempte, indirecte daglicht scheidt een sfeer van tijd- en plaatsloosheid. De schoorsteen en de ovens werden discreet in het bouwvolume verwerkt.

Crematorium Kortrijk

ontwerp SumProjects + Souto de Moura

opdrachtgever Intergemeentelijke vereniging voor crematoriumbeheer Zuid-West-Vlaanderen

open oproep gepubliceerd in 2005, gerealiseerd in 2011

foto's Stijn Bollaert

Sinds de jaren negentig ligt op een van de zachte hellingen van Hoog Kortrijk een nieuwe begraafplaats met een mooi uitzicht op het Kortrijkse akkerlandschap. Het nieuwe crematorium ligt in het verlengde van het bestaande ceremoniegebouw en verdwijnt in het landschap. Het komt nog geen meter boven het maaiveld uit, en geldt als eerste beeld van het te creëren landschappelijk beeldenpark. Alle ceremoniële episodes in het nieuwe crematorium ontplooiën zich lineair in één ondergrondse verdieping, er ontstaan nergens conflicten: een zachte helling leidt naar ingang, centrale entree en twee aula's met afzonderlijke familiekamers. Dan volgen de dienstruimten en de ovenruimte, die aansluit op de toegang voor de lijkwagens. Het nieuwe crematorium is volledig van beton – met dezelfde textuur als het huidige ceremoniegebouw en in drie subtiele kleurschakeringen – en glas.

afscheid
in
schoonheid

JAN KEMPEMAERS

Evenementen helpen bij de overstap naar herbruikbare bekere

Vanaf 1 januari 2020 mogen lokale besturen geen wegwerpbekere meer gebruiken op hun eigen evenementen. Voor andere evenementen, van schoolfeesten tot grote festivals, geldt dat verbod ook, tenzij de organisator erin slaagt 90% van de eenmalige verpakkingen selectief in te zamelen voor recyclage. Veel lokale besturen beschikken al over een uitleendienst om organisatoren te helpen bij de overstap naar herbruikbare bekere. We selecteerden drie voorbeelden met telkens een eigen werkwijze.

Afvalintercommunale IDM leent al sinds 2009 herbruikbare bekere uit aan organisatoren van evenementen in de regio Lokeren. Met een nieuwe groepsaankoop speelt IDM in op een toegenomen vraag naar herbruikbare bekere als gevolg van de nieuwe Vlaamse wetgeving. De afvalintercommunale kocht samen met haar venootgemeenten en enkele verenigingen in 2019 21.000 extra

Tijdens de Gentse Feesten worden iedere avond een half miljoen bekere ingezameld, opgehaald, gewassen en teruggebracht.

herbruikbare bekertjes aan. 'Organisatoren kunnen de herbruikbare bekertjes lenen per 500 stuks. Ze betalen een kleine waarborg die ze terugkrijgen wanneer ze alle bekertjes afgewassen en gedroogd weer bij IDM afleveren. Per verloren herbruikbare beker betaalt de organisator van het evenement een halve euro,' zegt Helen Van Lysebetten van IDM. De afvalintercommunale kocht een vaatwasmachine aan om de bekertjes tijdens het evenement sneller te kunnen afwassen. Tegen een waarborg kunnen organisatoren die ook lenen. IDM biedt de herbruikbare bekertjes aan voor alle evenementen met een publiek karakter in haar werkingsgebied. Maar in de praktijk doen vooral organisatoren van kleinschaligere evenementen er een beroep op. Meestal ligt het aantal geleende bekertjes tussen 500 en 1000, aldus Helen Van Lysebetten.

Grotere impact dan zoveelste campagne

In de zomer van 2017 kocht de gemeente Zaventem 5000 bekertjes aan voor hun gemeentelijke evenementen, die ze ook gratis uitlenen aan verenigingen. 'Zo vermijden we veel afval op onze evenementen. We sparen hierdoor enorm veel tijd en middelen voor schoonmaak uit,' zegt Gawein Van Daele, deskundige milieu en duurzaamheid gemeente Zaventem. 'Daarnaast zet het de bezoekers aan tot nadenken en dat heeft een veel grotere impact op gedragsverandering dan de zoveelste sensibiliseringscampagne. En wees nu eerlijk, een herbruikbare beker drinkt toch veel aangenamer dan een wegwerpbekertje dat bij de minste bruuske beweging vormfaad is?' De gemeente vraagt op haar eigen evenementen een waarborg per beker die overeenkomt met de aankoop van één consumptie frisdrank. 'Zo ligt de waarborg voldoende hoog om de mensen te overtuigen hun beker weer in te ruilen. Boven-

dien rekent zo'n prijs makkelijk aan de bar en aan de kassa's.' De gemeente Zaventem stelt vast dat gemiddeld 6%

bekertjes werkt,' zegt Gawein Van Daele. Sinds deze zomer werkt de gemeente Zaventem samen met het sociaal maat-

Herbruikbare bekertjes zetten de bezoekers aan tot nadenken en dat heeft een veel grotere impact op gedragsverandering dan de zoveelste sensibiliseringscampagne.

van de bekertjes niet ingeruild wordt tijdens een evenement. Financieel is dat geen probleem, want het verlies van de bekertjes wordt gecompenseerd met het innen van de waarborg. 'Maar op ecologisch vlak is het uiteraard wel de bedoeling dat percentage nog te verminderen. Het blijft belangrijk om het waarborgsysteem duidelijk uit te leggen en te vertellen waarom de gemeente met herbruikbare

werkbedrijf AMAB voor het industrieel wassen van de bekertjes. De service werd voor het eerst ingezet voor Pop@Park, een gratis festival in het park van Zaventem. 'Onze grootste uitdaging was de reiniging en de droge stockage van de bekertjes. Door met AMAB samen te werken hebben

Wat verandert er precies?

Lokale besturen, Vlaamse overheidsinstellingen en Vlaamse agentschappen mogen vanaf 1 januari 2020 in hun eigen werking en op de door hen georganiseerde evenementen geen drank in wegwerpbekertjes of eenmalige drankverpakkingen meer aanbieden. Dat betekent dat waterfonteinnetjes of koffieautomaten met herbruikbare glazen of koppen moeten functioneren. Dranken mogen niet meer aangeboden worden in plastic flesjes of blik, tenzij via een drankenautomaat. Het is toegelaten dat diegene die de drank uitschenkt, gebruik maakt van eenmalige drankverpakkingen op voorwaarde dat deze volledig apart ingezameld worden om te recyclen. Evenementen die niet door deze overheden worden georganiseerd, hoeven zich niet aan het verbod te houden als ze erin slagen 90% van de eenmalige verpakkingen selectief in te zamelen voor recycling.

Vanaf 1 januari 2022 mogen lokale en Vlaamse overheden in hun eigen werking en op de door hen georganiseerde evenementen geen voedingsmiddelen aanbieden in cateringmateriaal voor eenmalig gebruik. Het gaat hier bijvoorbeeld over wegwerpborden en -bestek.

www.ovam.be/wetgeving-en-subsidie-bekertjes

GELUKZAK

KLEUR
DEZE TEKENING
IN EN HANG ZE
ACHTER JE
RAAM!

KAMAGURKA

★ ★ ★
DE WEEK VAN DE
AFVALOPHALER
EN RECYCLAGEPARKWACHTER

18 - 24 NOVEMBER 2019

AFVALOPHALERS EN RECYCLAGEPARKWACHTERS
VERDIENEN RESPECT!

Toon het met een strik rond je afvalzak of -container. Of laat je kinderen een tekening maken. Hang die achter je raam of geef ze aan de recyclageparkwachter.

DEEL EEN FOTO VAN JE TEKENING OF STRIK MET #HOUHETNET.

we hiervoor een gepaste professionele oplossing gevonden. Ze bieden niet enkel een zeer vlotte en goede service, ook hun prijs is zeer concurrentieel. Bovendien biedt het maatwerkbedrijf kansen aan mensen die een zwakkere positie innemen op de arbeidsmarkt. Door hun afwasservice voor herbruikbare bekere zijn ze een belangrijke schakel in een positief verhaal van afvalpreventie.'

Herbruikbare bekere subsidiëren

Sinds 2018 verplicht de stad Gent de pleinorganisatoren van de Gentse Feesten om met herbruikbare bekere te werken. 'Als stad de bekere zelf aankopen en ter beschikking stellen bleek niet realistisch. De volumes die dagelijks nodig zijn voor zo'n grootschalig evenement zijn van die aard dat die dan de rest van het jaar ongebruikt in een stockageruimte zouden staan.

Terwijl herbruikbare bekere pas duurzaam zijn als ze veel gebruikt worden,' zegt Greet Steeman van de dienst Milieu en Klimaat van stad Gent. De stad heeft dan ook beslist met een subsidiereglement te werken. Nu trekt ze jaarlijks 120.000 euro subsidies uit om de overstap naar herbruikbare bekere voor de organisatoren makkelijker te maken.

De organisatoren kiezen zelf op welke manier ze werken. Sommigen kopen de bekere aan, anderen slaan de handen in elkaar en huren samen dezelfde herbruikbare bekere. Dat verloopt via een zogenaamd 'as a service'-contract. Je huurt daarbij niet alleen de bekere maar ook de bijhorende afwasservice. In het geval van de Gentse Feesten worden iedere avond een half miljoen bekere ingezameld, opgehaald, gewassen en teruggebracht. De pleinorganisatoren werken hiervoor samen met

EcoCup, maar ook Festicup of Rekwup bieden gelijkaardige dienstverlening aan. 'Voor de stockage stelt de stad tijdens de periode van de feesten een loods ter beschikking waar de bekere iedere avond verzameld kunnen worden alvorens ze afgevoerd worden om ze af te wassen,' zegt Steeman.

Voor kleinere evenementen kunnen organisatoren terecht bij IVAGO. De afvalintercommunale heeft 10.000 bekere die gratis uitgeleend worden. Na het evenement moeten ze afgewassen en gedroogd worden teruggebracht. Voor elke vermiste of kapotte beker betaalt de ontlener 1 euro. ■

LOES WEEMAELS IS VVSG-PROJECTMEDEWERKER VERPAKKINGS-AFVAL, LEEN VAN DER MEEREN IS VVSG-STAFMEDEWERKER DUURZAME OVERHEIDSOPDRACHTEN EN PIET COOPMAN IS VVSG-STAFMEDEWERKER AFVALBELEID

Wenst u als bedrijf of organisatie uw producten of diensten voor te stellen aan alle Vlaamse lokale besturen?

Dan is het maandblad **Lokaal** het ideale medium.

Direct en doeltreffend!

Voor meer informatie en tarieven

Peter de Vester
03 326 18 92
peter@moizo.be

moizo
beresterk in communicatiewerk

www.moizo.be

CUP CONCEPT®

Herbruikbare bekere met service

Advies · Huren of Kopen · Eigen wasstraten

25 jaar ervaring · Personalisatie · Eigen productie in EU

www.cupconcept.be · info@biopack.be · 059/50 90 59

Gecoacht in netheid

In 2016 ging Mooimakers van start, het samenwerkingsverband van de OVAM, Fost Plus en de VVSG dat lokale besturen en bedrijven ondersteunt in de professionalisering van hun zwerfvuil- en sluikstortbeleid. Sindsdien ondernamen zestig gemeenten actie tegen zwerfvuil en sluikstort met ondersteuning van een coach. Zwevegem was er een van.

Zwevegem friste de communicatie op in de huisstijl van Mooimakers.

‘Voor het coachingstraject Mooimakers hebben we veel mooie acties op het getouw gezet,’ zegt Lies Loosvelt, omgevingsambtenaar bij de gemeente Zwevegem. ‘Wij waren zelf al een ruime tijd bezig om iets aan de openbare netheid te doen. Zo werkt onze gemeente sinds 2006 vlot samen met de sociale-economieorganisatie Talternatief, samen zijn we met een ploeg Proper Zwevegem begonnen. Ook in de gemeente werkt de milieudienst goed samen met de groendienst, de dienst publieke ruimte en de politie. We waren dus al goed bezig, maar Mooimakers leek een goede extra ondersteuning. We stonden open om nieuwe dingen uit te proberen en ook de financiële steun was een belangrijke motivatie om ons kandidaat te stellen voor het coachingstraject.’

Handige tips van de coach

‘Op plaatsen waar er gesluisstort werd, hebben we borden geplaatst. Voor de communicatie hebben we nuttige tips gekregen van onze coach Ivo: niet altijd het verkeerde of het slechte in beeld brengen maar wel een nette regio of een mooie plek. Zo kun je mensen positief benaderen en niet negatief met foto’s van sluisstorten, wat we ervoor wel deden,’ zegt Lies Loosvelt. ‘De coach raadde aan om bij vuilnisbakken waarin er gesluisstort werd bordjes aan te brengen met de mededeling: “Bij herhaaldelijk misbruik wordt deze vuilnisbak weggehaald.” Als je daarmee begint, moet je hem natuurlijk wel echt wegnemen als er sluisstort in blijft komen. Dat was voor ons een nieuw inzicht,’ zegt Kenan De Knock, coördinator van

sociale-economieorganisatie Talternatief. ‘Zonder onze coach was het moeilijker geweest om het bestuur te overtuigen de vuilnisbakken weg te halen. We namen vroeger vuilnisbakken enkel weg wanneer ze niet gebruikt werden, niet bij wangebruik. We hebben er toch een stuk of vijf weggehaald, omdat ze als sluisstort gebruikt werden. Die borden kun je trouwens gratis via de webwinkel bestellen. Als we nu hetzelfde voorhebben, gebruiken we diezelfde borden weer. Dat bekijken we aan de hand van het vuilnisbakkenplan.’

Vuilnisbakken plannen

‘Toen de vuilnisbakken geregistreerd en gemeten waren, zijn we begonnen met aanpassingen. In het begin zaten we vier keer per jaar samen om alles grondig te evalueren en te kijken welke

Onderzoek Ipsos

Het onafhankelijk bureau Ipsos deed een onderzoek bij alle 37 gemeenten en drie afvalintercommunales die in 2016

van start zijn gegaan met een coachingstraject. Er werden in totaal 41 telefonische interviews van één uur afgenomen met de

verantwoordelijken afvalbeleid. Met de resultaten van het onderzoek kunnen de Mooimakers de coachingtrajecten bijsturen

en verbeteren, zodat ze nauwer aansluiten bij wat de gemeenten nodig hebben.

De gemeente Zwevegem heeft een eigen opvallende vuilnisbak ontworpen.

Mijn Mooie Straat

Mijn Mooie Straat is het digitale platform van Mooimakers om de zwerfvuil- en sluikestort problematiek in uw gemeente efficiënt op te volgen. Van het registreren van alle meldingen en de afhandeling tot het inventariseren van alle straatvuilnisbakken en de monitoring ervan. Het is gratis voor alle Vlaamse lokale besturen en intercommunales.

acties we eraan zouden koppelen. Ook kijken we bijvoorbeeld of we een lege vuilnisbak weghalen of seizoensgebonden inzetten. Er kruipt veel tijd in het opvolgen van de vuilnisbakken, dus nu laten we het al wat losser. Van vier keer per jaar zijn we overgegaan naar twee keer. Maar dankzij de webtoepassing Mijn Mooie Straat is er een oplossing voor de registratie en evaluatie. Dat is toch wel een hele mooie nawerking van het coachingstraject, ik vind het echt super,' zegt Kenan De Knock. 'Al kruipt er in het begin wel weer wat meer tijd en energie in.'

Experimenteren met vuilnisbakken

'We konden nieuwe ideeën uittesten dankzij het coachingstraject,' zegt Kenan De Knock. 'Zwevegem heeft geëxperimenteerd met vuilnisbakken en hondenpoepzuilen. Het ontwikkelde zelfs een eigen nieuwe vuilnisbak, circulair uit recyclage. Met de middelen uit het coachingstraject hebben we de ontwikkeling kunnen financieren. Onze ideale vuilnisbak is nu klaar.'

Tijdsinvestering

'Je moet er als gemeente bij je aanvraag rekening mee houden dat als het

coachingtraject goedgekeurd wordt en je aan de slag kunt, het een bijkomende taak is, boven op je normale takenpakket. Het is heel belangrijk dat je erbij stilstaat dat je er ruimte voor moet reserveren. Je kunt het ook via de afvalintercommunale doen. Daar krijg je meer hulp en steun voor administratieve taken, wat echt niet te onderschatten valt,' waarschuwt Lies Loosvelt.

Samen mooimaken loont

Met het coachingtraject werkt Zwevegem intens samen met vrijwilligers, de Mooimakers, en ook met de verenigingen via Operatie Proper. Ook dat

slokt veel energie op, maar de inspanningen leiden tot een schoon resultaat. 'Wij hebben veel minder werk dan toen we onze samenwerking in 2006 begonnen. De investering in de ploegen en de ondersteuning van de vrijwilligers begint te renderen. Goede samenwerking, goede communicatie en ervaring zijn echt troeven. Zwevegem wordt almaar drukker, vooral in het centrum wordt veel gebouwd. Eigenlijk kunnen we met dezelfde middelen een uitgebreider Zwevegem bedienen,' zegt Kenan De Knock trots. ■

EMILIE VAN DE LOOVERBOSCH IS VVSG-PROJECTMEDEWERKER OPENBARE NETHEID

Ondersteuning Mooimakers voor lokale besturen

Lokale besturen kunnen bij Mooimakers terecht voor informatie, begeleiding en financiële of materiële ondersteuning in hun strijd tegen zwerfvuil en sluikestort. Ze kunnen een coachingstraject aanvragen bij Mooimakers of bij sommige afvalintercommunales. Er bestaan ook projectsubsidies. Deze werden onlangs in een nieuw jasje gestoken en gaan eind dit jaar in voege.

mooimakers.be

Ruimte een nieuwe bestemming geven

De nieuwe Vlaamse regering wil werk maken van de ruimteomslag. Het is hard nodig de bijkomende ruimte-inname ten dienste van de mens terug te dringen en kernversterking, duurzame verplaatsingen, klimaatadaptatie, landbouw en natuur te ondersteunen. De Vlaamse regering stelt zich tot doel tegen 2040 geen bijkomende ruimte in gebruik voor de mens meer te accepteren. Nieuwe regelgeving is daarvoor in de maak: het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen en het Instrumentendecreet moeten het schrappen van overtollige bouwgrond ondersteunen. De factuur, de kosten voor de opmaak zelf en de planschade zal de gemeente met eigen middelen betalen, al kan ze daarvoor een beroep doen op het Klimaatfonds en het nog op te richten 'BRV-fonds', het fonds voor Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. *Lokaal* presenteert drie initiatieven die gemeenten al namen om slecht gelegen bouwgronden een andere bestemming te geven.

Het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen en het Instrumentendecreet moeten het schrappen van overtollige bouwgrond ondersteunen

KLUISBERGEN

RUP schrappen woonuitbreidingsgebieden

Lode Dekimpe, schepen Ruimtelijke Ordening: 'Het grondgebied van Kluisbergen telt vijf woonuitbreidingsgebieden. Uit het gemeentelijk structuurplan bleek

dat het aanbod aan bouw-mogelijkheden de behoefte zoals die door de provincie was berekend, ruim-schoots overschreed. In het structuurplan hebben we daarom voor het be-houd van één gunstig gelegen woonuitbreidingsgebied gekozen voor een eventuele toekomstige behoefte, maar alle andere woonuitbreidingsgebieden hebben we geschrapt. De gronden kregen dankzij het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan vooral een agrarische bestemming. Een kleiner deel kreeg de bestemming natuur. Dankzij de onderbouwing in het structuurplan en de energie die we staken in overleg met de betrokken eigenaars, was het aantal bezwaren tegen de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan erg beperkt en waren er geen vorderingen tot planschade. Wel loopt er nog een procedure bij de Raad van State, maar we hebben vertrouwen in de goede uitkomst daarvan.'

STEFAN DEWICHERE

KUURNE RUP Woonuitbreidingsgebied Sint-Pieter

Ann Messelier, schepen Ruimtelijke Ordening – Planning: ‘Een ontwikkelaar diende een stedenbouwkundige aanvraag in voor de bouw van vijf woningen aan de landelijke weg in het 17 hectare grote woonuitbreidingsgebied. De aanvraag situeerde zich buiten het stedelijk gebied in het laatste landelijke stuk open ruimte van de gemeente.

De gemeentelijke beslissing om niet te gunnen werd overruled door de deputatie. In dat structuurplan stond het woonuitbreidingsgebied vermeld als reservegebied, omdat er op ons grondgebied twaalf keer meer bouw mogelijkheden dan nodig zijn. Daarom hebben we een ruimtelijk uitvoeringsplan opgemaakt. Via de voorschriften bepalen we dat er een bouwverbod geldt tot 2040. Het gebied blijft dus een reservegebied voor de verdere toekomst. Op basis van het nieuwe ruimtelijke uitvoeringsplan konden we al een aanvraag voor groepswooningbouw weigeren, en de deputatie volgde ons. De omwonenden reageerden uiteraard positief. Zij behouden voorlopig hun open ruimte. De eigenaars, meestal ontwikkelaars waren niet opgetogen ondanks de duidelijke motivering. Er loopt nog een procedure bij de Raad van State en een vraag voor schadevergoeding, omdat de grond op korte termijn niet verkavelbaar is. Als je het mij vraagt kan Vlaanderen de bouwshift al een behoorlijke duw geven door het statuut van woonuitbreidingsgebieden te verstrengen, en door groepswooningbouw niet langer mogelijk te maken.’

VORSELAAR RUP Kern en RUP Van de Wervelaan II

Sara Van Rooy, schepen Ruimtelijke Ordening: ‘Vorselaar stelde twee ruimtelijke uitvoeringsplannen op. Het gebied waarop het RUP Kern betrekking heeft, bestond uit woongebied en een miniem deel woonuitbreidingsgebied. Dat laatste geven we voortaan de bestemming woonreservegebied. Ontwikkeling is alleen mogelijk bij aangetoonde behoefte. In de woongebieden die aansluiten op de kern van Vorselaar worden door het uitvoeringsplan weliswaar hogere dichtheden toegelaten, maar eisen we tegelijkertijd degelijke projecten. Een beoordelingskader moet de projectontwikkelaar en ons daarbij helpen. Omdat de gebieden in versnipperd particulier eigendom zijn, zorgt de markt voor een geleidelijke ontwikkeling van het gebied.’ ‘Door het RUP Van de Wervelaan II is een woonuitbreidingsgebied woongebied geworden. Ter compensatie zijn er via hetzelfde uitvoeringsplan op vier locaties slecht gelegen woongebieden omgezet naar woonreservegebied. Omdat die gronden niet aan een uitgeruste weg zijn gelegen, is er geen sprake van planschade. Goede communicatie met de betrokken eigenaars vond ik erg belangrijk. Ik denk dat Vlaanderen door het beperken van de zonevreemde basisrechten ook een goede stap in de richting van een ruimteomslag zou maken. Ik kijk ook uit naar het instrument van de verhandelbare ontwikkelingsrechten, waarbij we het bebouwen van slecht gelegen locaties kunnen voorkomen of daar gebouwen kunnen slopen, in ruil voor extra bouwrechten in de kern.’ ■

XAVIER BUIJS IS VVSG-STAFMEDEWERKER RUIMTELIJK BELEID

'T LEVEN IS HARD

NIEUWE OPROEP: Help Vlaanderen ontharden

- ✓ Regenwater kan in de bodem dringen
- ✓ Meer zuurstof en mentale rust door meer groen
- ✓ Biodiversiteit groeit

Allemaal voordelen van ontharden. Maak kans op de Aquafinprijs om een project in jouw gemeente te financieren. De oproep is voorbehouden voor lokale besturen en focust op openbaar domein nabij schoolpoorten. Hiermee sluiten we aan op de vraag van de Voetgangersbeweging om schoolomgevingen kindvriendelijk te maken.

Dien je project in voor eind december via www.operatieperforatie.be

EEN INITIATIEF VAN INFOPUNT PUBLIEKE RUIMTE EN AQUAFIN.

Klimaatadaptatie betekent opwaarderen leefomgeving

PETER TESLIMANS

We voelen de klimaatverandering al aan den lijve. Gemeenten kunnen de effecten van klimaatverandering milderden door hun openbaar domein met extra natuur en water in te richten. Vele gemeenten integreren ondertussen klimaatadaptatie in hun klimaatbeleid. De maatregelen die ze daarvoor nemen, verbeteren tegelijk de leefomgeving.

Op 27 augustus beleefden we de derde hittegolf van 2019. Het KMI bestempelt drie hittegolven in één zomer als zeer uitzonderlijk. Alleen in 1947 waren er vier. Door aanhoudende neerslagtekorten stelde de droogtecommissie dit jaar opnieuw een captatieverbod in op ecologisch gevoelige waterlopen. De afvoerdebieten van de waterwegen waren op het einde van deze zomer heel laag. Klimaatscenario's voorspellen dat een extreme droogte zoals in 1976 en 2018 tegen 2100 eens om de vier tot vijf jaar zal voorkomen. Het aantal extreme zomerbuien neemt toe. Deze buien zetten de fijnmazige water- en rioolinfrastructuur onder druk en veroorzaken wateroverlast.

Gemeenten komen in actie

Met het project Meetjesland Klimaatgezond werken de veertien gemeenten van het Meetjesland, hun samenwerkingsverband Veneco en Oost-Vlaanderen samen aan een regionaal klimaatadaptatieplan dat het effect en de risico's van klimaatverandering voor de regio inschat. De gemeenten vertalen dit in gemeentelijke klimaatadaptatieplannen en acties. Zo keurde Evergem afgelopen april een gemeentelijk adaptatieplan met een uitgebreide lijst van concrete actiepunten goed. Brakel en Denderleeuw zullen de komende jaren de klimaatadaptatieve werking van ecosystemen op privaat domein versterken. Deze maatregelen vloeien voort uit het project Klimaatgezond Zuid-Oost-Vlaanderen, een samenwerkingsinitiatief van dertien gemeenten, de streekontwikkelingsin-

tercommunale SOLVA en de provincie Oost-Vlaanderen.

Schoten maakte een gemeentelijk adaptatieplan en duidde heel specifiek de zones aan met de grootste kans op problemen met wateroverlast, verdroging en hitte. De gemeente integreert klimaatadaptatie structureel in het gemeentelijk beleid via een duurzame waterbalans, het aanleggen en in stand houden van groen-blauwe netwerken, klimaatadaptief wonen, werken en leven, en het versterken van de biodiversiteit en de klimaatadaptatieve werking van ecosystemen. Om het hitte-eilandeffect te bestrijden wil Schoten schaduwrijke wandelzones aanleggen tussen de woonplaats van kwetsbare inwoners en het centrum.

Kortrijk was samen met Hasselt en Zwijndrecht een van de eerste Vlaamse gemeenten die de Mayor's Adapt ondertekende. Deze Europese variant voor klimaatadaptatie van de Covenant of Mayors is ondertussen geïntegreerd

in het Burgemeestersconvenant. Kortrijk werkt aan extra natuur en water in de stad. Het ecologisch stadspark op Kortrijk Weide wordt een nieuwe groene long. De eerste fase is in 2018 afgewerkt. Met het stadsproject Kortrijk Klimaatstad stimuleert de stad burgerinitiatieven en de samenwerking met partneroverheden, gezinnen, verenigingen, scholen en bedrijven.

Samen oplossingen zoeken

Gemeenten kunnen dus veel verschillende maatregelen nemen met een gecombineerd effect op wateroverlast, droogte en hitte. Centrale overheden kunnen ze ondersteunen door data aan te leveren over het effect van de klimaatverandering en over de kosten en baten van verschillende soorten maatregelen. De VMM wil nu samen met de gemeenten onderzoeken hoe hun klimaatportaal verrijkt kan worden. ■

CHRISTOPHE CLAEYS IS VVSG-STAFMEDEWERKER WATERBELEID

Brussel 4 december

Inspiratiedag klimaatadaptatie

Vlaanderen is kwetsbaar door de effecten van klimaatverandering. Het Klimaatportaal – klimaat.vmm.be – brengt die kwetsbaarheid tot op gemeente- en wijkniveau in beeld. Maar welke maatregelen kunnen steden en gemeenten nemen om de impact van droogte, hittestress en lokale wateroverlast te milderden? En waar?

Op de Inspiratiedag Klimaatadaptatie presenteren we de resultaten van de voorstudie, met inspirerende instrumenten uit binnen- en buitenland. Samen zoeken we naar een klimaatadaptatietool die voldoet aan wat gemeenten nodig hebben.

www.vmm.be, zoek op 'samen bouwen aan een klimaatadaptatietool'

Kansengroepen wel aan de slag

Servicedesign en cocreatie vormen de basis voor de gebruiksklare methodiek die de VVSG ontwikkelde in het kader van de ESF-oproep 'Transnationaliteit'. Met deze methodiek anticipeerde de VVSG op het Vlaamse regeerakkoord dat aandringt op intensere samenwerking tussen de VDAB en de lokale besturen en op activering van de zogenaamd 'inactieven'.

Te weinig inspraak en te weinig grip op Vlaamse en federale beslissingen met een grote impact op de lokale samenleving, het is al lang een bezorgdheid van de lokale besturen. Dat geldt ook voor het centraal uitgedokterde arbeidsmarktbeleid waarvan de steden en gemeenten, samen met hun inwoners, gezinnen, buurten en bedrijven, als eerste de effecten ondervinden.

Toch kun je als gezin, als buurt of lokale gemeenschap en als lokale overheid zeker wel iets doen aan deze lokale uitdagingen. Om dit te bewijzen schreef de VVSG in op de oproep 'Transnationaliteit' met het project 'Instrumenten voor een lokaal arbeidsmarktbeleid'. In juni 2019 kreeg het eindproduct van het project een positieve evaluatie. Voor het project

werd samenwerking gezocht en gevonden met het departement Werk en Sociale Economie, de VDAB en talrijke lokale besturen. Als belangrijkste buitenlandse partner konden we rekenen op het Agencia para el Empleo (werkgelegenheidsagentschap) van de stad Madrid. De Spaanse hoofdstad wordt in enkele wijken namelijk geconfronteerd met een grote aanwezigheid van wat wij kennen als 'kansengroepen' en 'inactieven'.

Integraal eendimensionaal

Opvallende vaststelling: de arbeidsmarkt-ondersteunende maatregelen die het centrale niveau bedenkt, zijn bijna allemaal individu-gericht. De oorzaak van het 'zonder werk zitten' wordt stevast gereduceerd tot een vroeger of actueel falen bij de werkzoe-

kende. Door een verkeerde studierichting, een gebrek aan competenties of het niet beschikken over de gewenste motivatie of arbeidsattitudes hebben ze een pover cv, of, erger nog, het gaat hun enkel om de uitkering. De oplossing ligt dus voor de hand: snel en het liefst geautomatiseerd vaststellen wat er schort aan het werkzoekende individu, competenties, arbeidsattitudes en motivatie bijschaven en dan maar hopen dat de 'getransformeerde' een plaatsje op de arbeidsmarkt bemachtigt. Deze strategie om met oorzaak-gevolg-redeneringen de problemen op de arbeidsmarkt op te lossen heeft gefaald, omdat die problemen taai en complex zijn. Aangrenzende en overlappende levensdomeinen zoals mobiliteit, welzijn, onderwijs, migratie, armoede, gezondheid en veiligheid oefenen er invloed op uit, maar ondervinden er ook de gevolgen van.

Werkwijze

In het project gingen we op zoek naar een werkwijze die complementair is aan de klemtoon op individuele tekortkomingen. Een werkwijze waarmee je ook niet individu-gebonden drempels en struikelblokken kunt ontdekken en uit de weg ruimen. We leggen individuele burgers niet langer

Problemen zijn complex

- Er is altijd meer dan één verklaring voor een complex probleem.
- Complexe problemen hebben geen afgeronde definitie, hun beschrijving is nooit af. Altijd komen er bijkomende elementen aan het licht.
- Oplossingen zijn niet juist of fout, ze hebben effect of niet. Het gaat om het verbeteren van een situatie en niet om het oplossen van een probleem.
- Ieder complex probleem is een symptoom van een ander; de fenomenen zijn onderling gerelateerd, zonder dat het ene als oorzaak van het andere kan worden aangeduid. Het heeft dus weinig zin op zoek te gaan naar de finale oorzaak van alles.

De belangrijkste verbeterpunten

- Echt partnerschap, gebaseerd op gelijkwaardigheid en onderling vertrouwen, creëren tussen het centrale en het lokale niveau.
- Een halt toeroepen aan territoriumgedrag in verband met 'toegewezen bevoegdheden' en een topprioriteit maken van samen naar oplossingen streven.
- De cijfertabellen uit overheidsdatabanken aanvullen met deugdelijke, lokaal gedifferentieerde en longitudinale informatie, met zowel gebruikers als aanbieders als belangrijke bron.
- De beschikbare middelen doelmatiger inzetten: de versnippering van budgetten over meerdere organisaties en initiatieven beperkt de slagvaardigheid.
- De garantie op goede, toegankelijke dienstverlening: bekend, bereikbaar, beschikbaar, bruikbaar, begrijpelijk, betrouwbaar, betaalbaar én betrokken.

onder een microscoop, maar kijken met een groothoeklenzen naar de context, in tijd én ruimte. Een beeld dat zijn beslag krijgt in *De levensloop van een knelpunt op de lokale arbeidsmarkt*. Daarin leggen we vier cruciale fases onder de loep: de beschikbare informatie over de lokale arbeidsmarkt, de interpretatie van feiten en cijfers (de analyse), de opmaak van een remediërend actieplan en de manier waarop het actieplan in de dienstverlening uitvoering krijgt. We bekijken deze vier fases als een doorlopend geheel, want in hun samenhang vormen ze een echte klantenreis (zoals de 'customer journey' uit de servicedesignmethodiek). Zo kunnen we – in dialoog met de betrokkenen – voor elke fase de verbeterpunten opsporen.

Service design is een manier van werken. *Design* staat voor de activiteit van het ontwerpen. Een ontwerp vertrekt wel van bepaalde hypothesen, maar pas door het in de praktijk te testen komen we te weten of het iets waard is. Door te denken en te werken als een designer bouwen organisaties hun dienstverlening, processen en strategieën op een andere, gebruikersgerichte manier op. Deze werkwijze impliceert dat de gebruikers – en stakeholders – een centrale plaats krijgen bij het ontwerpen van dienstverlening. Daar doet *cocreatie* zijn intrede. Kenmerken van cocreatie zijn dialoog, raakvlakken, enthousiasme, daadkracht en nadruk op resultaat. Cocreatie blijkt bijzonder werkzaam in

het oplossen van complexe vraagstukken en het realiseren van veranderingen. En vermits een knelpunt op de arbeidsmarkt synoniem staat voor een complex probleem...

Opmerkelijk is de manier waarop cocreatie invulling krijgt: in het hele servicedesigntraject krijgen de gebruikers de hoofdrol. Alle informatie komt van op het terrein, uit de eerste hand, ze is niet gefilterd of geïnterpreteerd door experts of academici. In de testcase met de Turkse gemeenschap in Heusden-Zolder werd duidelijk hoe breed de context is. Er werd niet gewerkt met vragenlijsten maar met livegesprekken, in buurthuizen, soms zelfs bij de mensen thuis. Met 'inactieve' Turkse vrouwen van alle leeftijden, met diverse achtergrond. Gelovige en minder gelovige vrouwen, met en zonder hoofddoek. Ze vertelden honderduit over hun al dan niet gerealiseerde ambities, het werk of de studies van hun kinderen. Over de context, de familie-tradities, de vriendenkring, de buurt, de schoolse carrière, de zoektocht naar een woning en naar werk. Aangevuld met gesprekken met bevoorrechte getuigen zoals gemeenteraadsliden, wijkwerkers, een vastgoedkantoor leverde dit een erg verhelderend overzicht op van frequent en minder frequent voorkomende hindernissen die deze vrouwen op hun weg vinden. Voor het merendeel zijn het struikelblokken die niet kunnen worden afgedaan als individueel falen. Uit de

gesprekken – individueel en in groep – is de overtuiging gegroeid dat deze vrouwen in een vervolgsessie ongetwijfeld in staat zijn zelf oplossingen, antwoorden en initiatieven te bedenken en uit te werken. Cocreatie met de gebruikers, tijdens het complete ontwerptraject, biedt de beste garanties op waardevolle, toegankelijke dienstverlening. Met als extra troef meer draagvlak bij de doelgroep.

In deze testcase leerden we ook dat de kennis en het netwerk van het lokale bestuur onontbeerlijk zijn om deze mensen te bereiken, hun vertrouwen te winnen en resultaten te behalen. Daarnaast werd zeker ook duidelijk dat activering en integratie onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn – het is een complexe problematiek – en het is onze overtuiging dat beide causale relaties waar kunnen zijn: werk vergemakkelijkt de integratie, maar integratie versnelt ook de toegang tot werk.

In verband met de samenwerking tussen de VDAB en de lokale besturen staan er ondertussen verschillende initiatieven in de steigers die de komende weken en maanden verder uitgewerkt worden. ■

ANN JUGHMANS EN ERIC DE HOUWER ZIJN
VVSG-STAFMEDEWERKERS ARBEIDSMARKTBELEID

Voor het volledige rapport kun je www.vvsg.be raadplegen. Daarnaast kun je bij ons terecht voor een leidraad als je zelf aan de slag wilt met de methodiek, een praktijkgerichte initiatiedag en een lerend netwerk.

Samentuinen, samenfeesten, samenwerken, samenleven

Woon-zorgcentrum Meerminnehof in Mortsel combineert sterke aandacht voor wonen en leven met de principes van innovatieve arbeidsorganisatie. Zo zetten zij elke dag opnieuw de bewoner en diens familie op de eerste plaats.

Onder het devies van samentuinen toerden de vrijwilligers de tuin van het woon-zorgcentrum om tot een groene oase. Hoewel de aanplanting pas dateert van begin dit jaar, vind je in de tuin een waaier aan kleurrijke bloemen, kruiden en groenten. Op de planning staan nu nog een serre en een bijenkast. En dit alles volgens de filosofie van ecologisch tuinieren.

De kleurrijke tuin is niet alleen fijn om naar te kijken, hij biedt ook een aanknopingspunt voor gesprekken tussen bewoners, vrijwilligers, familie en personeel. 'Wat hier gezaaid is aan planten en bloemen geeft ons zoveel terug: dit is een plek van leven, op alle mogelijke manieren,' zegt een vrijwilliger. Al was niet iedereen meteen fan van dit project, de schoonheid van de tuin trekt zelfs de grootste sceptici over de streep. Het jaarlijkse hoogtepunt is het Hoffeest, een ontmoetingsmoment tussen de buurt, bewoners, familie en personeel. De organisatie van het Hoffeest is in handen van de mensen van de keuken en de schoonmaakdienst. Het woon-leefteam steekt dan een handje toe, wanneer zowel de familie

als de buurt over de vloer komt voor een hapje en een drankje. Directrice Inge Wittockx noemt dit sterke voorbeelden van integratie en ontschotting, een verandering in de organisatie die is gegroeid sinds hun verhuizing naar het nieuwe en grotere gebouw. Ook teamcoach wonen en leven Hilde Nagels was er toen van overtuigd dat ze samen aan een nieuwe visie moesten werken. 'Maar omdat de verhuizing zo intens was, bleef daar geen tijd voor over. Op eens realiseerden we ons dat we weer zoals vroeger in aparte teams werkten, met aparte functies en leefeenheden.' Een tevredenheidsmeting bij de bewoners leerde dat het schortte aan huiselijkheid. Daarnaast wilde het woon-zorgcentrum het verloop van het personeel voorkomen door hen te laten voelen dat ze meer doen dan alleen de zorgtaken uitvoeren.

Een nieuwe taal leren

Tijdens de bijeenkomsten van het lerend netwerk Wonen en Leven en het leertraject Innovatieve Arbeidsorganisatie kregen de directie en het personeel de voeding die nodig was om het anders te doen. 'Je moet leren geloven

in de kracht van samen op weg gaan: met medewerkers, bewoners en familie. Cocreatie is ons uitgangspunt,' zegt directrice Inge Wittockx.

Ondertussen leven de bewoners in heterogene groepen van 46 mensen, mensen met dementie of zonder, gewoon door elkaar. Inge Wittockx: 'We wilden bewoners met dezelfde behoeften en verwachtingen samenbrengen. Dat lukt voor een deel. De zorg is al volledig afgestemd op de leefeenheden, per leefeenheid is er een leefkaderbegeleider. Die begeleiders werken nu nog heel taakgericht, in de toekomst hopen we dat ze nog meer inspelen op wat de bewoners nodig hebben.'

Hilde Nagels:

'Als iemand iets op een andere manier doet dan jijzelf het in gedachten had, dan betekent dit nog niet dat het slechter is, zolang je maar aan hetzelfde doel werkt.'

Nu de schotten tussen de diensten zijn weggefallen, komen mensen op elkaars terrein terecht. Dit roept weerstand op, maar ze verdwijnt als medewerkers zien hoe de bewoners er wel bij varen.

Voor hun nieuwe visie moesten directie en personeel een gemeenschappelijke taal leren. Het Meerminnehof vond die taal in de Woonleefmeter. ‘Hierdoor ontstond het idee om met dubbele functies te werken,’ zegt Inge Wittockx. ‘We wilden de zorg besmetten met Wonen en Leven door de verzorgers een dag per week als begeleider Wonen en Leven te laten werken. Zo vullen we niet alleen onze animatienorm slim in, maar zien we ook het zwaartepunt in de zorg verschuiven.’ Wilde een bewoner vroeger zwemmen, dan was de tillift een probleem, nu vangen de personeelsleden dit onderling op. Ook de andere diensten dragen bij aan Wonen en Leven, schoonmakers werken ook in de tuin en ze organiseren samen met de mensen van de keuken het Hoffeest. Ondertussen zit iedereen op deze trein, elke kans wordt met beide handen aangenomen, of een idee nu van de zorg, de keuken of een vrijwilliger komt. ‘Je moet er natuurlijk wel voor openstaan en medewerkers ook zelf verandering laten voeden. Durf hen een spiegel voor te houden en vraag hoe zij zelf willen wonen en leven in een

woon-zorgcentrum. Zo krijg je mensen echt mee, want opeens zien ze dingen waarvan ze denken: Dat zou ik nooit willen,’ zegt Hilde Nagels. ‘Sinds onze deelname aan het lerend netwerk Wonen en Leven halen we onze bewoners er steeds meer zelf bij. We hebben onze gebruikersraad anders ingericht en organiseren per leefeenheid aanvullende bewonersvergaderingen. Ook in ons traject Innovatieve Arbeidsorganisatie staat de betrokkenheid van bewoners hoog op de agenda.’

De schotten vallen

Ook het loslaten van functies, de afgelijnde takenpakketten was geen sinecure. ‘In het begin bots je op weerstand: “Dat is niet voor mij, maar voor de schoonmaak.” Dat is dagelijks knokken. We mogen ook niet vergeten dat we mensen zelf zo hebben opgevoed,’ zegt Inge Wittockx. Anderzijds wordt het dankzij de geboekte successen gemakkelijker. Hilde Nagels:

‘De kleine succesverhalen maken de volgende stappen logischer: je kent de richting. Al moet je soms ook stappen terug durven zetten. Niet iedereen is even snel mee. Geef mensen tijd en laat hen ook zelf nadenken en mee-maken. Als iemand iets op een andere manier doet dan jijzelf in gedachten had, dan betekent dit nog niet dat het slechter is, zolang je maar aan hetzelfde doel werkt.’ Als de schotten wegvallen, komen mensen op elkaars terrein terecht. Als de mensen van de keuken in de leefruimte groenten komen snijden, roept dat de eerste keer weerstand op. ‘Maar wanneer de medewerkers zien wat het oplevert voor de bewoners, is dat heel snel over,’ zegt Hilde Nagels. ‘Ondanks de weerstand is het de kunst om te blijven volhouden. Je moet blijven geloven in wat je doet en daar stap voor stap in vooruitgaan. Als je de aandacht op de bewoners gericht houdt, dan weet je dat je goed bezig bent.’ Al zou het mooi

Alles blijft dichtbij

Paul (96) woont in het Meerminnehof. Om zijn gewrichten soepel te houden gaat hij dagelijks naar de kine of de gymnastiek. 'Thuis had ik een fiets en hier heb ik iets gelijkaardigs.

Ik wil nog eens kunnen voetballen met de kleinkinderen. Ik reis ook heel graag, onlangs heb ik samen met mijn begeleider Tim de waterbus uitgetoetst, helemaal van de Antwerpse Groenplaats tot in Hemiksem en terug. We wilden zien of dat op een halve dag zou lukken. En inderdaad: dat ging helemaal goed, maar je begeleider moet veel force hebben, want hij moet je op de tram krijgen en dan nog op de waterbus. Op de Groenplaats hebben we een pint gedronken, in Hemiksem de abdij bezocht. Je begeleider is enorm belangrijk, want in een rolstoel kun je niet zomaar overal binnen. In 't krantje van het woon-zorgcentrum is een artikel over onze reis verschenen. Nu willen ze er ook een brochure over maken zodat andere families die tips kunnen volgen. Als de brochure klaar is gaat mijn oudste zoon met mijn vrouw die trip doen.'

'Mijn vrouw woont nog thuis, door voor mij te zorgen heeft ze zich lelijk bezeerd. Weer thuis wonen is voor mij uitgesloten. Ik ben beter hier. En zij is beter thuis. Zij trekt nog goed haar plan, zeker met de hulp van de kinderen, en ze krijgt ook hulp bij de schoonmaak, het onderhoud en het eten.' 'Het nadeel hier is dat je geestelijk geweldig achteruitgaat, lichamelijk ook, maar het meest hinderlijke is geestelijk. Je voelt dat het allemaal niet meer zo vlot gaat. Je moet je aanpassen. Je beschikt hier natuurlijk niet over de vrijheid die je thuis had. Maar het valt mee, het eten is hier excellent. De meeste personeelsleden zijn lief en vriendelijk, ze doen wat ze kunnen, ze hebben maar twee handen en ze kunnen niet vliegen.'

'Ik woonde hier vlakbij, daardoor heb ik al mijn contacten behouden. Mijn huisarts woont op de hoek van de straat, aan de overkant is mijn bank, mijn kapper is vlakbij. Alles is nog dichtbij. Ik ben in mijn natuurlijke milieu gebleven.' IDM

zijn om wat meer handen te hebben. Inge Wittockx: 'Mensen wassen, op het toilet zetten, dat moet blijven gebeuren.'

Iedereen evalueert

De voortgang wordt globaal weergegeven in een jaarverslag. Inge Wittockx maakt een evaluatie van het vorige jaar en stelt doelen voor het volgende jaar. In de gebruikersraden evalueren bewoners de activiteiten en de feesten. 'Als ze iets niet tof vinden, bieden we dat niet meer aan,' zegt Hilde Nagels die het liefst van al de bewoners nog meer zou laten beslissen. 'We willen hun stem nog beter horen, ook die van de bewoners met dementie. We willen dat er nog meer te beleven is, in en rond het huis. Voor de medewerkers willen we graag de betrokkenheid en arbeidsvreugde verhogen. Het is mijn droom dat iedereen hier graag komt werken. En daarvoor moeten we nog meer die hiërarchische structuur en het hokjesdenken wegwerken.'

De winst is hoog. De bewoners zijn tevreden: zij zien dat dingen kunnen én mogen. Zij durven dingen vragen waarvan ze dachten dat het nooit in een woon-zorgcentrum zou kunnen. In het Meerminnehof staat Wonen en Leven zo hoog aangeschreven dat het een evidentie is geworden. Niet enkel bij het woon-leefteam, maar ook bij de rest van het personeel. Als iemand uit de zorg tien minuutjes over heeft, spendeert hij of zij die tijd

nu bij een bewoner. 'Dat gaat uiteraard niet vanzelf, maar het rendeert wel. Hierdoor hangt er al een andere sfeer. De families vinden hier hun draai, ze beseffen dat ze hun ouders

Inge Wittockx:

'In het begin bots je op weerstand: "Dat is niet voor mij, maar voor de schoonmaak." We mogen niet vergeten dat we mensen zelf zo hebben opgevoed.'

niet moeten loslaten, maar dat ze echt welkom zijn,' zegt Hilde Nagels. 'Ze geven aan wat goed is, maar ook wat beter kan, zonder schroom. Ook ons activiteitenaanbod, om het toch maar zo te noemen, is helemaal veranderd.'

Directrice Inge Wittockx ziet ook de groei bij de medewerkers: 'Ze zijn fier op wat hier gebeurt. Scholen komen hier graag, stagiairs ook. Eigenlijk zijn wij trots op de evidentie van een hele hoop dingen: dat de verzorgers het evident vinden om elke donderdag een aperitiefje te schenken of dat het evident is dat een kok mee gaat zwemmen, en dat iedereen hier van alles begint te organiseren.' ■

IRIS DE MOL IS VVSG-STAFMEDEWERKER OUDERENBELEID

Mechelen 12 december

Wonen en leven in het woon-zorgcentrum

Op dit congres maken de VVSG, Vlozo en Zorgnet duidelijk dat Wonen en Leven een verantwoordelijkheid is van leidinggevende, zorgkundige, woon-leefbegeleider en schoonmaakhulp. De workshops en plenaire sessies gaan in op de vragen en behoeften die in het werkveld leven en de verschillende snelheden waarop woon-leefbeleid vorm krijgt.

vvsg.be/opleidingen

Drones gespot in uw gemeente?

Drones zijn niet meer uit het straatbeeld weg te denken en worden steeds vaker ingezet binnen de publieke en private sector. Ook binnen de energiesector hebben drones hun ingang gevonden om specifieke taken te vergemakkelijken. Elia, verantwoordelijk voor het transport van elektriciteit op hoge spanning, kan ook in uw gemeente drones inzetten.

Inspecties van hoogspanningslijnen en -masten

Elia zet drones in om inspecties uit te voeren van de hoogspanningslijnen en -masten. De drone laat toe om zeer nauwkeurig de staat van de infrastructuur te bekijken. Op basis van de beelden die de drone maakt, bepaalt Elia welke onderhoudswerken nodig zijn.

Dankzij de inzet van drones bij mastinspecties, verhoogt Elia de veiligheid van haar eigen medewerkers en vermindert de hinder voor de omgeving. Er moet niet langer fysiek in de mast geklommen worden om de inspectie uit te voeren. De drones vervangen ook een deel van de inspecties met helikopters. Zo wordt de geluidshinder beperkt voor de omwonenden. Bijkomend is de inzet van drones tegenover een helikopter ook flexibeler.

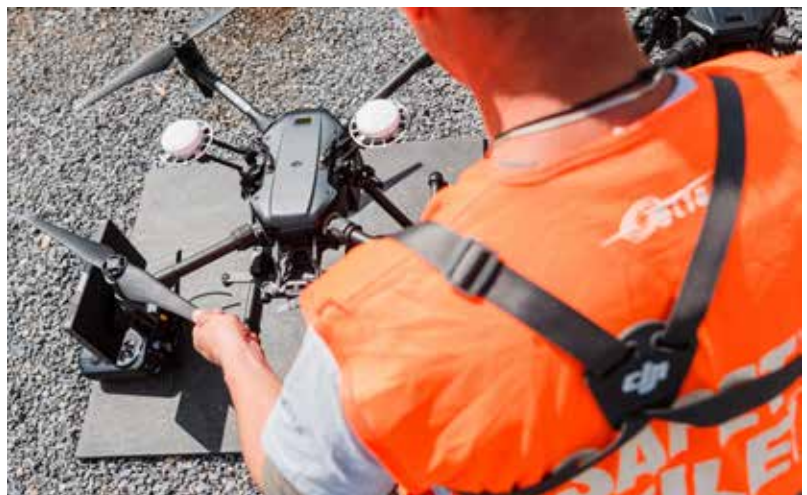
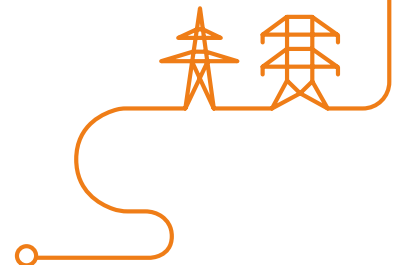
Steeds uitgevoerd door opgeleide piloten

Een team van opgeleide piloten (klasse 1A) voert op regelmatige basis vluchten uit om de inspecties uit te voeren. Hierbij wordt de vigerende wetgeving steeds nageleefd. De Elia-piloten dragen altijd een fluohesje met een Elia-logo en hebben hun pilotenlicentie, risicoanalyse en notificatie bij.

Drones die niet bestuurd worden door Elia-piloten moeten een veiligheidsafstand van 30 meter tot de hoogspanningslijn en -mast respecteren. Elia-piloten mogen met hun drones wel dichter komen. Na consultatie van het Elia-contactcenter en een adequate risicoanalyse kan Elia in uitzonderlijke omstandigheden een uitzondering voor een derde partij maken.

SAFIR-consortium

In het luchtruim zal de drukte toenemen en dit dient binnen een veilig kader te gebeuren. Het SAFIR-consortium (publieke en private sector) bekijkt welke instrumenten kunnen bijdragen om de reguliere luchtvaart in combinatie te brengen met de aanwezigheid van drones. Elia stapte onlangs in dit consortium om samen met andere partners haar steentje hieraan bij te dragen.

Om de mensen van vandaag en morgen alle kansen te geven om actief en gezond ouder te worden, is er actie nodig. Al in 2005 nam de Wereldgezondheidsorganisatie het voortouw met de lancering van leeftijdsvriendelijke gemeenten, een concept dat voor ouderenbeleid partners zoekt in allerlei sectoren, van huisvesting tot mobiliteit. Werken aan leeftijdsvriendelijke gemeenten is een sterk vertrekpunt. Gecombineerd met de Agenda 2030 en zijn duurzameontwikkelingsdoelstellingen krijg je twee hefboomen om veerkrachtig en constructief met de vergrijzing om te gaan.

IRIS DE MOL IS VVSG-STAFMEDEWERKER OUDERENBELEID

Hefbomen om actief en gezond ouder te worden

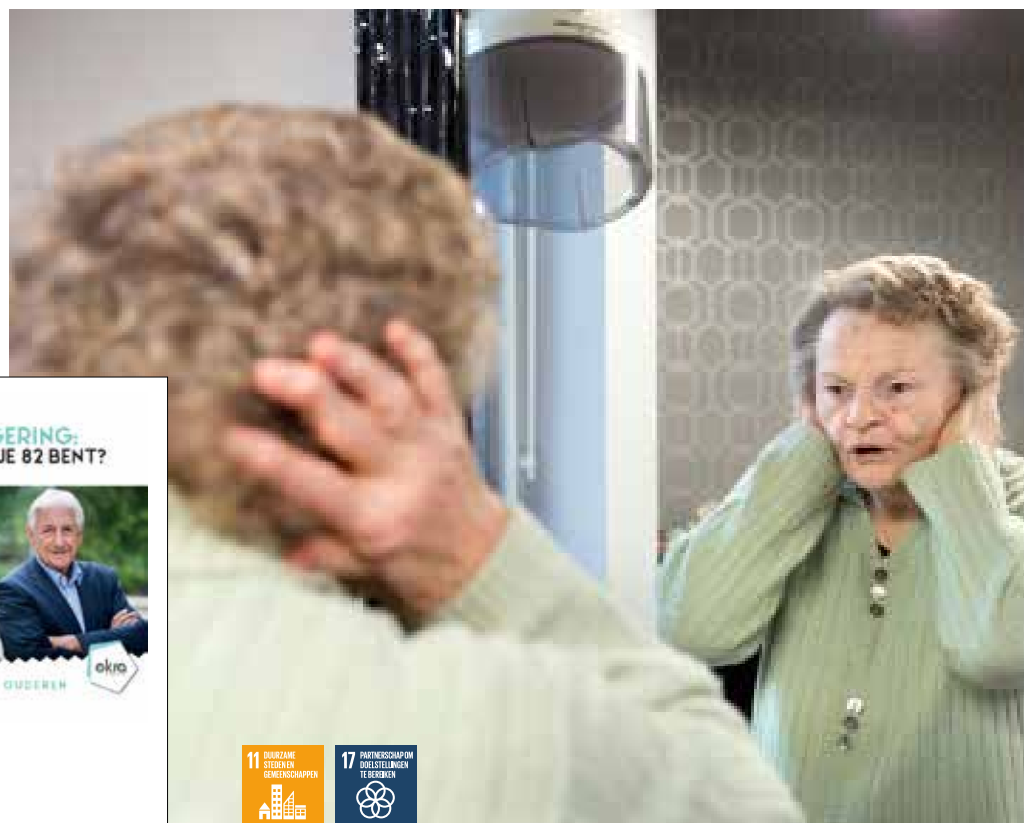
De vergrijzing mag dan een globale demografische evolutie zijn, de omgang ermee is een lokaal verhaal. Het aandeel 65-plussers in Vlaamse gemeenten varieert sterk, van 19,4 procent in Gistel tot 36,3 procent in Koksijde (Statistiek Vlaanderen, 2016). In multiculturele steden en gemeenten leeft de bezorgdheid dat ze ouderen met een migratieachtergrond te weinig bereiken, ook op het moment dat dezen extra zorg en ondersteuning nodig hebben. In landelijke gemeenten zijn ouderen dan weer vaker eenzaam of sociaal geïsoleerd. Elk lokaal bestuur staat voor de uitdaging om een sterk vergrijzingsplan op te stellen geënt op de behoeften van de inwoners, en over de beleidsdomeinen heen.

WWW.ONTHOUMENS.BE

Actief meedoen

Ouderen kijken over het algemeen uit naar hun pensioen, maar dat verandert wanneer er gezondheidsproblemen opduiken (Belgian Ageing Studies, 2017). Je kunt aan de samenleving deelnemen zolang je gezond bent en toegang hebt tot zorg- en ondersteuningsdiensten. Maar gezondheid moet je breder zien dan lichamelijke kwalen. Ouderen zijn ook meer dan afnemers van zorg. Dat bevestigt de Vlaamse Ouderenraad met zijn doe-gids *Ouderen als actieve schakel voor een hechtere buurt*. Die bundelt sterke praktijken waar ouderen zelf het heft in handen nemen. Vooral de sociale component van gezondheid en zich goed voelen staat in de kijker. Van seniorenteams die de strijd tegen eenzaamheid bij 80-plussers aangaan in hun gemeente (Hoeilaart), tot ouderen die bereid zijn huisdieren van burens uit te laten (AAP vzw). Dat is bijzonder goed voor het subjectieve gezondheidsgevoel van ouderen om actief, verbonden en betrokken te blijven in hun buurt, ook al zijn er gezondheidsproblemen. Daarom wil een vrijwilliger in (H)echt Arendonk vooral iets betekenen voor de anderen: 'Ik moet daar verder niks voor terug hebben. Een kopje koffie of een koek is al genoeg. Hoe ouder je wordt, hoe meer je mensen rondom je nodig hebt.'

WWW.ONTHOUDENS.BE

AAN DE NIEUWE VLAAMSE REGERING:
POLITICI, TELLEN JULLIE NOG MEE ALS JE 82 BENT?

Blijven meetellen

Een leeftijdsvriendelijke gemeente promoot een positieve en inclusieve visie op ouder worden. Ze pleit voor gelijke rechten en kansen, los van leeftijd. Ageism of leeftijdsdiscriminatie is een sterk onderschat fenomeen dat de kansen van ouderen beperkt om mee te doen en mee te tellen. Age Platform Europe, de belangenorganisatie van ouderen in Europa, ijvert voor gelijke kansen voor ouderen in haar campagne #AgeEqual met als devies: 'Human rights should not diminish with age'. In de campagneweek van dit jaar stond de stem van ouderen centraal. In de hele wereld namen ouderen het woord, ze waren zelf de spreekbuis van wat ze nodig hadden. Uit de actie van de Vlaamse Ouderenraad, het advies- en inspraakorgaan van ouderen bij de Vlaamse Regering, kwam volgende beklievende uitspraak: 'Mentaal voel ik me veertig, ik ben heel actief en creatief, maar ik merk dat ik trager stap, trager zwem, meer tijd nodig heb voor allerlei taken en meer kwaaltjes heb dan vroeger. Ik geniet meer van het leven dan vroeger, maar ik weet dat het nog maar voor een korte tijd is.' Ook Okra Vlaanderen deed mee. Met een ludiek beeld hekelde de seniorenbeweging het feit dat politici de stem van ouderen (te) weinig opnemen in hun beleid. Ze vragen om ouderen op alle beleidsniveaus hoger op de agenda te zetten.

Samen bereik je meer

Wie leeftijdsvriendelijk beleid als vertrekpunt neemt, doet meer dan wat goed is voor ouderen. Zo'n beleid leent zich om partnerschappen te smeden en voort te bouwen op wat er al is. Zo kwamen ze in woonzorgcentrum Humanitas in het Nederlandse Deventer op het idee de kamers die niet meer voldeden aan de nieuwe normen voor bewoners, te verhuren aan studenten. Sindsdien is er een nieuwe dynamiek in het woonzorgcentrum. Hun ervaring leert dat je het meest vooruitgaat als je het vakje negeert waarin mensen zitten. Dat hebben ze ook in Schaarbeek ervaren in het project 'Le quartier du bonjour... un quartier solidaire'. In deze Brabantwijk is het een kwestie van geven en nemen: wat heb ik nodig en wat kan ik anderen bieden? Mensen van verschillende leeftijden en culturele achtergronden helpen elkaar met klusjes of boodschappen halen. Zo versterken ze niet alleen het netwerk in hun wijk maar ook zichzelf. Werken met en in de buurt, menselijk kapitaal mobiliseren en wederkerigheid is ook het doel van de vermaatschappelijking van de zorg.

Wie ouderenbeleid vanuit een leeftijdsvriendelijk standpunt bekijkt, vindt raakpunten met alle duurzameontwikkelingsdoelstellingen, of het nu gaat over levensloopbestendige woonvormen, duurzame en toegankelijke vervoersvormen of het terugdringen van ongelijkheid. Als we van onze stijgende levensverwachting echt een succes willen maken, is het belangrijk een leeftijdsvriendelijke houding als toetssteen mee te nemen in elk beleidsdomein. Niet alleen om veelbesproken thema's zoals de zorg of het pensioen betaalbaar te houden, maar omdat ouderen er gewoon bij horen. ■

Drie keer per jaar komt het VVSG-lerend netwerk leeftijdsvriendelijke gemeente samen.

Interesse? Mail iris.demol@vvsg.be

Zorginformatienetwerk, instrument voor buurtgerichte zorg

Een zorginformatienetwerk of ZIN vertrekt van dezelfde principes als een buurtinformatienetwerk, namelijk sociale controle, oog voor elkaar en cohesie. In **Vorselaar** gaat het bestuur met dit netwerk op zoek naar de talenten en de behoeften bij de bewoners, stimuleert het dit kleine helpen en stemt het de bestaande dienstverlening beter af op wat een buurt nodig heeft.

‘Enkele jaren geleden voerden we onder impuls van het OCMW en het Welzijnsplatform en samen met de VUB een grootschalig ouderenbehoefteonderzoek bij alle tachtigplussers in het dorp. Vereenzaming en sociaal isolement bleken de belangrijkste aandachtspunten,’ zegt Mixel Gebruers, schepen van Welzijn in Vorselaar. ‘Vooral in Vorselaar is de vereenzaming een van de grote prioriteiten voor de komende jaren, want het aantal ouderen stijgt hier spectaculair, veel meer dan in andere regio’s.’ De Veldstraat, die uitmondt bij het OCMW en het lokale dienstencentrum, vormde de eerste ZIN-straat binnen het experiment. Een eerste informatiemoment trok niet zoveel volk, maar een gratis ontbijt met een workshop over talenten en mogelijkheden in de buurt was wel een voltreffer. De bewoners accepteerden de uitdaging om hun eigen buurt te versterken en zo ontstond er een positieve dynamiek in de straat. Een werkgroepje van burens organiseert nu ontmoetingsmomenten zoals een paasbrunch of een buurtfeest. Buurtbewoners bezoeken zestigplussers en heten de nieuwe inwoners welkom. Bovendien kwam er een buurtbank in het midden van de straat waar de burens elke woensdagavond gezellig samenkomen. Ook een link met de formele zorg ontbreekt niet: er zijn individuele gesprekken met maatschappelijk assistenten en momenten waarop bewoners kennismaken met het lokale dienstencentrum.

Deel mooie voorbeelden
of sterke praktijken met
#LokaalDNA

Simpel, een goeiedag

Door dit project kregen jong en oud inzicht in elkaars talenten en kwam er een nieuw buurtplein. Maar de belangrijkste output was de 'simpele goeiedag' en het feit dat de burens elkaar beter leerden kennen, waardoor de cohesie en sociale controle verbeterden. De bewoners waren trots in een ZIN-straat te wonen en maakten er op eigen initiatief een logo voor. Dit was niet alleen voor de inwoners een verbindend symbool, het gaf het project ook meer uitstraling en dynamiek. In het logo staan drie huisjes die de diversiteit onder de bewoners (geslacht, afkomst, kleur en karakter) en de huizen (klein en groot, arm en rijk) weergeven, samen met een groen plein eromheen (het buurtplein) en één grote constante: namelijk lachende gezichten en hand-in-hand, de verbondenheid van een straat.

'We leerden heel veel van dit project,' zegt Mizel Gebruers. 'Vooral dat zulke projecten broodnodig zijn. Het is een simpel maar wel intensief concept dat iets losweekt in de buurt. Als lokaal bestuur hebben wij mogelijkheden en ondersteuning geboden bij praktische zaken of de communicatie omtrent de bedoelingen van ZIN. Want het is vooral de buurt zelf die keuzes heeft gemaakt en het project heeft gerealiseerd. Zowel voor de buurtbank als voor het straatfeest als voor het bezoek aan nieuwe inwoners zijn er aparte groepjes burens die zich organiseren.' De bewoners willen dit de komende jaren voortzetten. Mizel Gebruers

ziet dat er een goed contact is ontstaan tussen de sleutelfiguren uit de buurt en de medewerkers van het OCMW. Signalen uit de buurt komen op deze informele manier tot bij de centrumleidster van dienstencentrum Sprankel.

Door dit project kregen jong en oud inzicht in elkaars talenten en kwam er een nieuw buurtplein. Maar de belangrijkste output was de 'simpele goeiedag'.

'De kracht van een dorp en zijn interne cohesie, het sterke gemeenschaps- en verenigingsleven maakt daarin het verschil. Dat moeten we versterken, het liefst echt van onderuit,' vertelt Mizel Gebruers die weet heeft van de intensieve begeleiding. 'Met resultaat, want de inwoners zijn zoals gezegd trots dat ze in een ZIN-straat wonen.' Nu is het kwestie om dit model op een efficiënte manier uit te rollen, te verbreden en verder te verspreiden in de hele gemeente. Hiervoor nam het OCMW een extra maatschappelijk werker in dienst. 'Die verbondenheid, die buurtgerichte mantelzorg, dit Zorginformatienetwerk, maakt het verschil in de sociale (en kans)armoede en vereenzaming.' ■

JOKE VANDEWALLE IS VVSG-STAFMEDEWERKER THUISZORG OOST-VLAANDEREN

Care Office Cleaning

- ▶ Jarenlang **facilitaire partner** van verschillende openbare instellingen
o.a.:
- ▶ Ervaring in **sociale economie**
- ▶ **Klanten helpen** met behalen **doelstellingen SDG's**

MEER WETEN?

Scan de code en stel je vraag

De wandelingen sluiten aan bij de interesses van de kinderen en dus stoppen ze bij de boer, de beeldentuin of het skatepark.

Kinderopvang op wandel

Wie denkt dat onthaalouders amper samenwerken met collega's, moet dringend kennismaken met een groep onthaalouders aangesloten bij de dienst onthaalouders van de stad **Dendermonde**. Zij gaan dagelijks samen met de kinderen op wandel.

Een groep van ervaren onthaalouders die gevestigd zijn in deelgemeente Grembergen, trekt er sinds enkele jaren bijna dagelijks samen op uit. Met hun opvangkinderen maken ze een wandeling in de buurt. Nadat een andere onthaalouder daar al lang geleden mee was gestart, zette Kathleen De Moor dit initiatief een tiental jaar geleden voort.

De onthaalouders beschouwen de wandelingen als een belangrijke bijdrage tot hun werk. Ook de verantwoordelijken van de dienst onthaalouders van de stad zien er voordelen in: 'Om te beginnen ervaren wij dit als een informele vorm van intervisie: onthaalouders leren van elkaars kennis en bagage. Zeker voor nieuwe onthaalouders vormen collega's een belangrijke ondersteunende factor aan de start van hun carrière,' zegt Marik Eeckhaut, verantwoordelijke van de dienst onthaalouders Dendermonde.

Doordat onthaalouders altijd en vrijblijvend kunnen aansluiten, verandert de samenstelling van de groep regelmatig. 'De wandelingen leveren vanzelf een soort kruisbestuiving op van jong dynamisme, expertise en ervaring. De mix van pedagogische kennis en ervaring komt de kwaliteit in de diverse opvanglocaties ten goede,' zegt Marik Eeckhaut. Onthaalouder Kathleen De Moor, een van de trekkers van dit initiatief, treedt hem hierin bij: 'Tijdens de wandelingen leggen we ons oor bij elkaar te luisteren voor opvoedingsvragen of problemen waarop we stoten in de dagelijkse omgang met kinderen en ouders.'

Daarnaast hebben de wandelingen dikwijls ook een educatief en pedagogisch karakter. 'We letten erop dat de wandelingen aansluiten bij de interesses van de kinderen. Hun beleving en verwondering staan centraal. Zo maken we geregeld een tussenstop in het bos, brengen we een bezoek aan de schapenboer, doen we een uitstap naar de boerderij, de beeldentuin of het skatepark. Door hen in contact te brengen met de buurt, de natuur, de dieren en andere mensen proberen we hun leefwereld te verruimen,' zegt Kathleen De Moor. Bovendien merkt ze ook een positieve invloed op de mentale en fysieke gezondheid van de baby's en peuters. 'Kinderen hebben beweging nodig en kunnen hun energie beter kwijt wanneer ze buiten ravotten. Dat merken we aan de rust in de opvang na de wandeling. Bovendien is het zalig om te merken dat ze uren later nog navertellen over wat tijdens de wandeling hebben gezien.'

65

Verder dragen de wandelingen bij tot de ontwikkeling van sociale vaardigheden. 'Doordat de opvangkinderen van verschillende onthaalouders samenkomen, krijgen ze de kans om ook kinderen van buiten de eigen groep te ontmoeten. Hierdoor oefenen ze in het leggen van nieuwe contacten.' Daar komt nog bij dat de kinderen ook een vertrouwensband opbouwen met andere onthaalouders. 'Door hun contact met andere onthaalouders worden vervangingen die soms moeten gebeuren, bijvoorbeeld als gevolg van ziekte of vakantie van de vaste onthaalouder, gemakkelijker. Op die manier garanderen we bij noodopvang de continuïteit van de begeleiding, en dat is in het belang van het welbevinden van elk kind,' aldus Marik Eeckhaut.

Volgens Kathleen De Moor zijn ook de ouders enthousiast. 'Er zijn ouders die specifiek voor opvang bij ons kiezen, omdat ze weten dat we bijna dagelijks met hun kinderen buiten wandelen. Steeds meer ouders vinden het belangrijk dat hun kind buiten op ontdekking kan gaan en uiteenlopende stimulansen krijgt.'

Tot slot maken de wandelingen de opvang bekend in de buurt. 'Doordat we letterlijk met de opvang naar buiten ko-

men, vinden ouders uit de buurt ook gemakkelijker de weg naar ons. Ze spreken ons sneller aan en leren onze werking zo beter kennen.' Ook de andere onthaalouders voelen dit zo aan: 'Dankzij de wandelingen en bezoeken verankeren we ons in de buurt en worden we als het ware een vaste waarde in het straatbeeld van Grembergen.'

Inspanning beloond

De Gouden Kinderschoen winnen op de VVSG-Inspiratiedag Kinderopvang in mei is voor Kathleen De Moor en haar collega's dan ook hét teken van erkenning voor hun werk als onthaalouder. 'Een fenomenale ervaring,' klinkt het, en 'Ik stond letterlijk te trillen op mijn benen, toen we te horen kregen dat wij de Gouden Kinderschoen gewonnen hadden. Deze prijs beschouw ik als de kers op de taart voor mijn jarenlange carrière als onthaalouder bij de dienst onthaalouders van Dendermonde.' ■

CHARLIEN HOFFMAN IS REGIONAAL VVSG-STAFMEDEWERKER EN MENTOR GEZINSOPVANG

Dienst onthaalouders Dendermonde: marik.eeckhaut@dendermonde.be, T 052-27 27 91

PURO[®]

Fairtrade Coffee
saving the rainforest

Collect-a-Cup
Een tweede leven voor je
gebruikte Puro-bekers!

renewi

Ontdek hoe jij het verschil maakt op
www.puroimpact.com - 0800 44 0 88

WIE

Kim Maex

WAT

Communicatieambtenaar voor stad en OCMW Scherpenheuvel-Zichem

HOE

Samen met haar collega, en in regelmatig overleg met nog vele andere collega's en diensten, zorgt ze ervoor dat de juiste informatie via de juiste kanalen en op passende dragers kan doorstromen, zowel binnen de organisatie als van gemeente en OCMW naar de burger – en omgekeerd.

HOEVEEL

Kim Maex is al vijftien jaar communicatieambtenaar. De communicatiedienst telt sinds kort anderhalve medewerker. Maar de communicatie is van veel mensen.

Samen met haar collega zit Kim Maex aan de knoppen van de interne en externe communicatie voor Scherpenheuvel-Zichem. Aan het ogenschijnlijk honkvaste bureauwerk komt bij nader inzien veel overleg en netwerking te pas. Vooral voor de collega's die in rechtstreeks contact met de burger werken, zijn zij vaak de directe ruggensteun.

‘Tot voor kort runde ik de communicatiedienst helemaal alleen, maar dankzij de integratie van gemeente en OCMW zit ik nu samen met een collega die voor het OCMW halftijds met communicatie bezig was,’ zegt Kim Maex. ‘Dat is een grote vooruitgang, niet alleen omdat we nu taken kunnen verdelen, maar vooral omdat we ideeën kunnen uitwisselen. Iemand hebben met wie je kunt brainstormen, dat is goud waard.’ ‘We werkten natuurlijk al een tijdje goed samen, maar zodra we een gemeenschappelijke algemeen en financieel directeur

hadden, konden we ons toelagen op het gezamenlijke verhaal voor de hele organisatie. Dat vergde aanpassingen van beide kanten, en we blijven zoeken naar de beste manieren om al het personeel te bereiken. Niet alle personeelsleden hebben immers even vlot toegang tot bepaalde communicatiemiddelen of kanalen. Denk maar aan de arbeiders van het stadsmagazijn, de werksters die op verschillende locaties werken, of de medewerkers van de thuiszorg die weinig in de gebouwen van het OCMW komen. We bereiden nu de eerste editie voor van een drie-

Communiceren doe je nooit alleen

In contact met

STEFAN DE WICKERE

maandelijke informatievergadering voor het personeel, waar de belangrijkste zaken voor alle medewerkers aan bod kunnen komen. Daarnaast maken we plannen voor een nieuwe gezamenlijke huisstijl, de herwerking van het informatieblad en een nieuwe website, waar we de dienstverlening van beide organisaties zo goed mogelijk willen ontsluiten voor de burgers.’ De dagelijkse bezigheden van een communicatiemedewerker? ‘Onderhoud van de website, monitoring van sociale media, opmaak en verzending van persberichten, samenstelling en opmaak van het infoblad, ontwerp van allerlei flyers en brochures, dat zit allemaal bij ons,’ vertelt Kim Maex. ‘Het is wel de bedoeling een deel van de uitvoerende, grafische taken af te bouwen, zodat we samen met collega’s meer aan beleid kunnen werken.’ Ook campagnes en evenementen zijn dikwijls communicatieprojecten. ‘Onlangs nog werkten we de lokale campagne

uit voor de Week van de Duurzaamheid en zetten we een actie op het getouw met de “duurzame helden” van Scherpenheuvel-Zichem. Behalve de personeelsdag en de nieuwjaarsreceptie voor de medewerkers organiseren we in 2020 voor het eerst een nieuwjaarsreceptie voor onze inwoners, een initiatief waar trouwens veel vraag naar is.’

Veel van het lokale communicatiewerk krijgt pas echt vorm in overleg met collega’s van andere gemeentelijke OCMW-diensten. ‘Periodiek overleg is er bijvoorbeeld met de informatieveiligheidscel,’ zegt Kim Maex, ‘en we zijn betrokken bij crisiscommunicatie, maar die moet gelukkig zelden in actie schieten. Waardevol voor ons is nog de redactieraad, waar we samen met collega’s de inhoud voor ons tweemaandelijks informatieblad bekijken en aan teksten werken. In het kader van de integratie van onze besturen starten we verder met een aantal werkgroepen rond verschillende thema’s. Een daarvan is de verbetering van de interne en externe communicatie. We lanceerden een oproep voor geïnteresseerden en spraken collega’s daarvoor ook persoonlijk aan. Met die groep vergaderden we een aantal keer. Momenteel loopt een groot project ten einde: we lieten de Thomas More Hogeschool

een bevolkingsonderzoek uitvoeren over de beleving van onze gemeentelijke communicatie. Met de resultaten daarvan gaan we nu in dezelfde werkgroep bekijken wat de verwachtingen van de inwoners zijn, en hoe en wanneer we daar het best op kunnen inspelen.’

‘De inhoud van de website is evengoed groepswerk,’ vult Kim Maex aan. ‘We kunnen de hele website immers niet vullen met ons tweeën. Waardvolle suggesties krijgen we van collega’s met een loketfunctie, die rechtstreeks in aanraking komen met de burgers. Van hen horen we met welke vragen burgers komen, het is dan belangrijk dat wij de antwoorden op die vragen online zo zichtbaar en vindbaar mogelijk maken. De vragen van de inwoners stromen trouwens veel beter door sinds we samen met de mensen van het onthaal en het secretariaat onder de algemene directie vallen. Onderling communiceren we nu veel vlotter, de onthaalmedewerkers kunnen inwoners beter doorverwijzen, en zo versterken ze mee de communicatiewerking. En de verhouding met onze bestuurders? Onze schepenen zie ik geregeld, en bij de burgemeester kan ik zo nodig elke dag terecht voor vragen of advies.’ ■

PIETER PLAS IS REDACTEUR VAN LOKAAL

agenda

ONTDEK ONS OPLEIDINGSAANBOD OP WWW.VVSG.BE/OPLEIDINGEN

november

Gent start 4 november
Kessel-Lo start 21 november
Leuven start 13 januari
Antwerpen start 20 januari
Gent start 12 maart

Mentoropleiding technisch uitvoerende beroepen

Deze opleiding biedt inzicht in de coachende rol die je als mentor hebt ten aanzien van leerlingen. Het versterkt je in belangrijke competenties die je nodig hebt voor goede begeleiding: communiceren, duidelijke feedback geven en evalueren.
vvsg.be/opleidingen

Brussel 21 november
Brussel 12 maart
Brussel 14 mei

Lerend netwerk vrijetijdscoördinatoren

Tijdens de drie bijeenkomsten van het netwerk vrijetijdscoördinatoren vinden lokale diensthoofden vrije tijd de nodige ondersteuning over sectoraal of algemeen vrijetijdsbeleid, management en dienstverlening. Dit jaar ligt de klemtoon op hun netwerkmakelaarsrol, zowel intern als extern. Hoe krijg je dynamiek in het vertrouwde netwerk en hoe geef je vorm en inspraak aan nieuwe samenwerkingsinitiatieven?
vvsg.be/opleidingen

Gent 21 november
Brugge 3 december
Affligem 13 februari
Geel 9 juni

Berchem 11 juni Samenwerken? Een zorgvereniging opzetten? Verzelfstandigen? Privatiseren? Stopzetten?

Beleidskeuzes zijn ingewikkeld en hebben gevolgen op lange termijn. Ze bepalen in welke mate en onder welke voorwaarden onze burgers in de toekomst nog toegang zullen hebben tot al die vormen van dienstverlening.
vvsg.be/opleidingen

Mechelen start 29 november
Malle start 31 januari
Gent start 11 februari

Mentoropleiding zorgberoepen

Deze opleiding biedt inzicht in de coachende rol die je als mentor hebt ten aanzien van leerlingen. De opleiding versterkt je in belangrijke competenties die je nodig hebt voor goede begeleiding: communiceren, duidelijke feedback geven en evalueren.
vvsg.be/opleidingen

december

Antwerpen 2 december
**Paradoxaal leiderschap: Hoe als
gemeentelijk bestuurder effectief
omgaan met spanningsvelden en
dilemma's**

Interessante opleiding van Ivo Brughmans voor politiek verantwoordelijken die dagelijks omgaan met het spanningsveld tussen ogenschijnlijk tegengestelde benaderingen.
vvsg.be/opleidingen

Hasselt 3 december
Berchem 20 februari
Gent 23 april
Brussel 15 september

Brugge 17 november Dilemmatraining: training in morele oordeelsvorming

In iedere gemeente komen bestuur, leidinggevenden en medewerkers geregeld voor morele dilemma's te staan. Persoonlijke overtuigingen en sociale normen zouden bij een zorgvuldige beslissing niet de maatstaf mogen zijn. Maar ook wetten, regels en voorschriften geven niet altijd uitsluitel.
vvsg.be/opleidingen

25 jaar **vvsg**

STATEN- LOKAAL

DONDERDAG 5 DECEMBER 2019

GENK 13.30 TOT 18.30 UUR

INLEVERING

PERSEELSADVERTENTIES 2019-2020

Lokaal 12 (decembernummer) – 7/11
Lokaal 1 (januarinummer) – 9/12

Uw personeelsadvertenties
in **Lokaal, VVSG-week,**
op de **VVSG-website**
én getweet via **@JobLokaal**

INFORMATIE

vacatures@vvsq.be

Op zoek... naar nieuwe collega's?

De VVSG biedt verschillende tariefformules aan voor de plaatsing van vacatures, zoals een gezamenlijke formule met Poolstok. www.vvsq.be/vacatures.

Leuven 3 december

Tweede fietsparkeercongres

Sinds het eerste fietsparkeercongres zijn er al stappen vooruit gezet, laat je inspireren om de problemen van het fietsparkeren goed op te lossen. vvsq.be/opleidingen

Venlo 6 december

Studiebezoek Venlo

We brengen een bezoek aan het circulaire stadskantoor van Venlo, een gebouw dat niet alleen duurzaam is, maar ook een bijdrage levert aan mens, milieu en economie. Een bijzonder gebouw, ontworpen en gebouwd volgens de circulaire principes van cradle-to-cradle. vvsq.be/opleidingen

Brugge 10 december

Gent 12 december

Brussel 5 februari

Geel 28 april

Berchem 30 april

Zorgvereniging of AGB oprichten, privatiseren...: hoe neemt het bestuur zo'n beslissing?

Strategische beleidsbeslissingen vergen een doordachte behandeling. Het financiële is niet de enige invalshoek. Welke plaats krijgt het wel in de besluitvorming? Hoe brengen we de gevolgen voor de burger in kaart? Waaraan moeten we nog aandacht besteden? vvsq.be/opleidingen

Brussel start 11 december

Integriteitscoördinator module 3: Melden van integriteitsschendingen

Deze opleiding leert je omgaan met meldingen, helpt je inzicht verwerven in wat je wel en niet kunt doen in een integriteitsonderzoek en leert je kritisch kijken naar sanctiebeleid en strafmaat. Zo kun je het meldsysteem van je organisatie naar een hoger niveau tillen. vvsq.be/opleidingen

Mechelen 12 december

Wonen en leven in het woon-zorgcentrum

Met workshops en plenaire sessies die antwoorden bieden op de vragen en behoeften van wie in een woon-zorgcentrum werkt. vvsq.be/opleidingen

03-11-2019

STAD ROESELARE

Klantenadviseur aankopen

IGEMO

Twee preventieadviseurs niveau 2

STAD VILVOORDE

- Diensthoofd ICT

- Diensthoofd gebouwen

PROVINCIE ANTWERPEN

- Facility manager Zilvermeer

04-11-2019

GEMEENTE MEERHOUT

- Duurzaamheidsambtenaar

GEMEENTE ZOTTEGEM

- Coördinator lokaal sociaal beleid (OCMW)

- Afdelingshoofd welzijn

- Huisvestingsambtenaar

- Afdelingshoofd ruimte

STAD SINT-NIKLAAS

- Teamcoördinator dienst Mens

- Diensthoofd Mens

DE LIJN

- Marketing- en communicatiemanager

GEMEENTE KAPELLEN

- Maatschappelijk assistent

- Coördinator dienstencentra

GEMEENTE HERENT

- Projectmedewerker stedenbouw

en ruimtelijke ordening

- Deskundige lokale economie

- Applicatiebeheerder

05-11-2019

GEMEENTE SCHOTEN

- Projectcoördinator gebouwen

- Projectcoördinator wegen

06-11-2019

STAD KORTRIJK

- Projectleiders ruimtelijke ordening

- Teamverantwoordelijke stadsvernieuwing en omgevingsbeleid

07-11-2019

WEST-VLAAMSE INTERCOMMUNALE

- Stafmedewerker stedenbouwkundig ontwerp

- Stafmedewerker intergemeentelijke omgevingsambtenaar

- Stafmedewerker of deskundige mobiliteit en verkeerskunde

07-11-2019

GEMEENTEN OLEN, GROBBENDONK, VORSELAAR EN HERENTHOUT

Toezichthouders milieu en ruimtelijke ordening

GEMEENTE ZELZATE

Afdelingshoofd welzijn

09-11-2019

GEMEENTE BERLARE

Deskundige milieu en duurzaamheid

10-11-2019

GEMEENTE WAASMUNSTER

Deskundige milieu

13-11-2019

OCMW ALVERINGEM

Diensthoofd ouderenzorg – directeur woon-zorgcentrum

17-11-2019

VZW DE RAND

Algemeen directeur

GEMEENTE KEERBERGEN

Diensthoofd omgeving en economie/omgevingsambtenaar

VVSG

Algemeen directeur

18-11-2019

IOK

Diensthoofd afvalverwerking

19-11-2019

GEMEENTE BRECHT

- Expert ICT

- Beleidsadviseur

- Consulent aankoop

20-11-2019

SOLVA

Ruimtelijk planner – stedenbouwkundige

GEMEENTE DENDERLEEUV

Bibliothecaris

22-11-2019

GEMEENTE LILLE

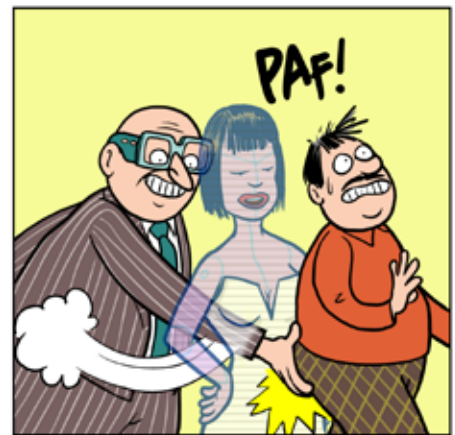
- Deskundige lokaal ondernemen

- Coördinator digitalisering en dienstverlening

17-11-2019
VERENIGING VAN VLAAMSE STEDEN EN GEMEENTEN
Algemeen directeur

burgemeester Triljoen

Wat heeft een **smart building** u te bieden?

Een smart building is meer dan bricks en bytes. Het gaat over gebruikerservaring, behaviour en business: een verandering in het gedrag van wie er woont en werkt. IoT vormt de basis voor welzijn en comfort op kantoor en geeft inzicht in de manier waarop medewerkers de infrastructuur gebruiken. En toch staat bij de ontwikkeling van bouwprojecten de gebruikerservaring vandaag heel vaak niet formeel op de agenda. Hoe pakt u dat aan?

Lees de interviews met Siemens, BESIX, Proximus, Deloitte Belgium en AXA Belgium in One magazine over het hoe en waarom van hun smart buildings.

Wat heeft een smart building u te bieden? Lees het volledige dossier in One magazine.

A photograph of three business professionals in a meeting. A man with glasses and a beard is pointing at a laptop screen. A woman is looking at the screen, and another man is partially visible on the right. The scene is brightly lit, suggesting a modern office environment.

Simuleer en visualiseer uw meerjarenplan

Goed beleid steunt op betrouwbare data en heldere analyses. Toch is het niet altijd eenvoudig om de financiële impact van een beslissing in te schatten. Met onze expertise op maat wil Belfius u daarbij helpen. Symia is onze digitale simulator voor uw meerjarenplan waarmee u tot 7 jaar vooruit kijkt. Dat is onze manier om mee onze schouders te zetten onder de ideeën, het enthousiasme en de kennis van lokale besturen.

Wil u ontdekken hoe u de financiële gevolgen van beleidsbeslissingen op lange termijn kan simuleren? Contacteer uw relatiebeheerder.